Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0001-1

370

XVII, 383

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0002-7

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0003-2

L. Lütcke
Berlin im Juli. 1829.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0004-8

THEOGNIDIS MEGARENSIS SENTENTIÆ CVM VERSIONE LATINA, ITA VT VERBVM verbo conferri poſsit, addita earundem explicatione,

à

Philippo Melanchthone in Schola Vuitebergenſi.

LIPSIÆ

Iohannes Rhamba excudebat

M. D. LXXVI.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0005-4

THEOGNIDIS MEGARENSIS SENTENTIÆ ELEGIACÆ.

O Rex Latonæ fili, Iouis proles, nunquam tui
Obliuiscar exordiens, neq; finiens:
Sed semper primumq́;, & ultimum, inq; medijs
Canam: tu autem me audi, & bona da.
Phœbe rex, quando equidem te dea peperit ueneranda
Palmam teneram manibus amplexata, (Latona,
Immortalium pulcherrimum in rotunda palude,
Tota quidem impleta est Delus ingens
Odore diuino: risit uerò terra prodigiosa:
Gauisusq́; est profundus pontus maris albicantis.
(O) Diana fericida, filia Iouis, quam Agamemnon
Placauit, quando in Troiam nauigabat nauib. uelo-
Precantem me audi, mala autem fata expelle: (cibus,
Tibi quidē hoc, Dea, paruum, mihi uerò magnū(est.)
Musæ & Gratiæ filiæ Iouis, quondam Cadmi
Ad nuptias profectæ, pulchrum cecinistis carmen:
Nam q pulchrū est, amicū: q non est pulchrum, non
Hoc carmē immortalia uênit per ora. (amicum est.
Cyrne, docenti quidem mihi signum imponatur
His carminibus, latebit enim nunquā, si surripiatur:
Neq; quisquam mutabit peius, bonum quod adsit.
Sic uerò quisq; dicet: Theognidis sunt carmina

BIBLIOTHECA PONICKAVIANA

Mega

ΘΕΟΓΝΙΔΟΣ ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΕΩΣ ΓΝΩΜΑΙ ΕΛΕΓΕΙΑΚΑΙ.

Ὦ ἄνα, λητοῦς υἱὲ, διὸς τέκος, οὔποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ᾽ ἀποπαυόμενος:
ἀλλ᾽ αἰεὶ πρῶτόν τε, καὶ ὕστατον, ἔν τε μέσοισιν
ἀείσω: σὺ δέ μευ κλῦθι, καὶ ἐσθλὰ δίδου.
φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια λητὼ
* φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη, * Φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν.
ἀθανάτων κάλλιστον ἐπὶ τροχοειδεῖ λίμνῃ,
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη
ὀδμῆς ἀμβροσίης: ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
γήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἁλὸς πολιῆς.
ἄρτεμι θηροφόνη, θύγατερ διὸς, ἣν ἀγαμέμνων
εἵσαθ᾽, ὅτ᾽ ἐς τροίην ἔπλεε νηυσὶ θοαῖς,
εὐχομένῳ μοι κλῦθι, κακὰς δ᾽ ἀπὸ κῆρας ἄλαλκε:
σοὶ μὲν τοῦτο, θεὰ, σμικρὸν, ἐμοὶ δὲ μέγα.
μοῦσαι καὶ χάριτες, κοῦραι διὸς, αἵ ποτε κάδμου
ἐς γάμον ἐλθοῦσαι, καλὸν ἀείσατ᾽ ἔπος:
ὅττι καλὸν, φίλον ἐστί: τὸ δ᾽ οὐ καλὸν, οὐ φίλον ἐστί.
τοῦτ᾽ ἔπος ἀθανάτων ἦλθε διὰ στομάτων.
Κύρνε, σοφιζομένῳ μὲν ἐμοὶ σφρηγὶς ἐπικείσθω
τοῖς δ᾽ ἔπεσι, * λήσει δ᾽ οὔποτε κλεπτομένη: * λήσει
οὐδέ τις ἀλλάξει κάκιον † τοῦ ἐσθλοῦ παρεόντος. † τοῦ ἐσθλοῦ
ὧδε δὲ πᾶς ἐρεῖ, Θεόγνιδός ἐστιν ἔπη

Megarensis, omnes quidem inter homines celebris:
Ciuibus verò nondum omnibus placere possum.
Nihil mirum, (ô) Polypæda: neq; enim Iuppiter
Neq; pluens omnibus placet, neq; abstinens.
Tibi vero ego beneuolus præcepta dabo, qualia ipse,
Cyrne, à bonis (viris,) puer adhuc existens, didici.
Sapito: neq; turpibus ex factis, neque iniustis
Honores, neq; potentiam trahe, neq; diuitias.
Hæc quidem sic scito. (cum) malis verò ne versare
Viris, sed semper (cum) bonis conuersare:
Et cum eis bibe & comede, & cum eis
Sede: & place illis, quorum magna potestas (est.)
À bonis enim (viris) bona disces: si vero malis
Commiscearis, perdes & quam habeas mentem.
Hæc cum didiceris, cum bonis conuersare: et aliquan-
Bene consulere amicis me. (do dices,
Cyrne, vterũ fert ciuitas hæc. timeo aũt, ne pariat virũ
Correctorem malæ insolentiæ vestræ.
Ciues enim adhuc illi (sunt) modesti: præfecti verò
Versi sunt multam in nequitiam cadere.
Nullam vnquam Cyrne boni ciuitatẽ perdiderũt viri,
Sed quando contumeliosis esse malis placuerit,
Populumq; corruperint, iudiciaq; iniustis dederint,
Propriorum lucrorum caussa, & potentiæ:
Spera non diu illam ciuitatem quietam fore,
Etsi nunc manet multa in quiete:

Cum

Τοῦ Μεγαρέως, πάντας δὲ κατ' ἀνθρώπους ὀνομαστοῦ,
ἀστοῖσιν δ' οὔπω πᾶσιν ἁδεῖν δύναμαι.
οὐδὲν θαυμαστὸν Πολυπαΐδη· οὐδὲ γὰρ ὁ ζεὺς
οὔθ' ὕων πάντας ἁνδάνει, οὔτ' ἀνέχων.
σοὶ δ' ἐγὼ εὖ φρονέων ὑποθήσομαι, οἷάπερ αὐτὸς,
κύρν', ἀπὸ τῶν ἀγαθῶν, παῖς ἔτ' ἐὼν, ἔμαθον.
πέπνυσο, μηδ' αἰσχροῖσιν ἐπ' ἔργμασι, μηδ' ἀδικοῖσι
τιμὰς, μηδ' ἀρετὰς ἕλκεο, μηδ' ἄφενος.
ταῦτα μὲν οὕτως ἴσθι. κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο,
καὶ μετὰ τοῖσιν πίνε καὶ ἔσθιε, καὶ μετὰ τοῖσιν
ἷζε, καὶ ἅνδανε τοῖς, ὧν μεγάλη δύναμις.
ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἄπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι. ἢν δὲ κακοῖσι
συμμιχθῇς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.
ταῦτα μαθὼν ἀγαθοῖσιν ὁμίλεε, καί ποτε φήσεις
εὖ συμβουλεύειν τοῖσι φίλοισιν ἐμέ.
κύρνε κύει πόλις ἥδε, δέδοικα δὲ, μὴ τέκῃ ἄνδρα
εὐθυντῆρα κακῆς ὕβριος ὑμετέρης.
ἀστοὶ μὲν γὰρ, ἔθ' οἵδε σαόφρονες, ἡγεμόνες δὲ
τετράφαται πολλὴν ἐς κακότητα πεσεῖν.
οὐδεμίαν πω Κύρν' ἀγαθοὶ πόλιν ὤλεσαν ἄνδρες.
ἀλλ' ὅταν ὑβρίζειν τοῖσι κακοῖσιν ἁδῇ,
δῆμόν τε φθείρωσι, δίκας τ' ἀδίκοισι διδῶσι
οἰκείων κερδῶν εἵνεκα, καὶ κράτεος:
ἔλπεο μὴ δηρὸν κείνην πόλιν ἀτρεμέεσθαι,
μηδ' εἰ νῦν κεῖται πολλῇ ἐν ἡσυχίῃ,

Cum malis amica viris hæc fuerint
Lucra publico cum malo venientia.
Ex his enim seditio est, & intestinæ cædes virorum,
Rex uerò ciuitati nunquam illi placeat.
Cyrne ciuitas quidē adhuc, hæc ciuitas (est) populi aūt
Qui prius neq; iura mouerant, neq; leges: (alij.
Sed circum latera pellem caprarum atterebant:
Foris aūt, tanquā cerui, hanc depascebātur ciuitatē:
Et nūc sunt boni (ô) Polypæda. at (qui) prius boni (erāt,)
Nunc mali (sunt.) quis'nam hæc ferret respiciens?
Se inuicem autem decipiunt, alij alios ridentes,
Neq; malorum rationes cognoscentes, neq; bonorū.
Neminem horum amicum fac (ô) Polypæda ciuium
Ex animo, vtilitatis causa alicuius:
Sed videaris quidem omnibus lingua amicus esse,
Rem uerò communices nemini vllam
Seriam. cognosces enim improborum mentes virorum,
Quòd ipsis in factis fides est nulla:
Sed dolos, deceptionesq;, versutiasq; dilexerunt
Sic, vt viri non amplius incolumes.
Nunquam Cyrne improbo fidens consulta cum viro,
Quando seriam rem volueris facere:
Sed ad probum profectus, consulta multum laborans,
Et longum pedibus Cyrne iter peragens.
Rem uerò ne amicis omnino communica cum omnibus:
Pauci sanè è multis fidelem habent mentem.

Paucis

εὖτ' ἂν τοῖσι κακοῖσι φίλ' ἀνδράσι ταῦτα γένηται
κέρδεα δημοσίῳ σὺν κακῷ ἐρχόμενα.
ἐκ τῶν γὰρ στάσις ἐστὶ, καὶ ἔμφυλοι φόνοι ἀνδρῶν:
μούναρχος δὲ πόλει μή ποτε τῇδε ἅδοι.
Κύρνε πόλις μὲν ἔθ' ἥδε πόλις, λαοὶ δὲ δὴ ἄλλοι,
οἳ πρόσθ' οὔτε δίκας ᾔδεσαν, οὔτε νόμους.
ἀλλ' ἀμφὶ πλευρῇσι δορὰς αἰγῶν κατέτριβον,
ἔξω δ' ὥστ' ἔλαφοι, τήνδ' ἐνέμοντο πόλιν:
καὶ νῦν εἰσ' ἀγαθοὶ πολυπαίδη. οἱ δὲ πρὶν ἐσθλοὶ,
νῦν δειλοί. τίς κεν ταῦτ' ἀνέχοιτ' ἐσορῶν;
ἀλλήλους δ' ἀπατῶσιν, ἐπ' ἀλλήλοισι γελῶντες,
οὔτε κακῶν γνώμας εἰδότες, οὔτ' ἀγαθῶν.
μηδένα τῶν δὲ φίλον ποιεῦ Πολυπαίδη ἀστῶν
ἐκ θυμοῦ, χρείης εἵνεκα μηδεμίης.
ἀλλὰ δοκεῖ μὲν πᾶσιν ἀπὸ γλώσσης φίλος εἶναι,
χρῆμα δὲ συμμίξῃς μηδενὶ μηδοτιοῦν
σπουδαῖον. γνώσῃ γὰρ ὀϊζυρῶν φρένας ἀνδρῶν,
ὥς σφιν ἐπ' ἔργοισιν πίστις ἔτ' οὐδεμία:
ἀλλὰ δόλους, ἀπάτας τε, πολυπλοκίας τ' ἐφίλη-
οὕτως, ὡς ἄνδρες μηκέτι σωζόμενοι. (σαν
μήποτε Κύρνε κακῷ πίσυνος βούλευε σὺν ἀνδρὶ,
εὖτ' ἂν σπουδαῖον πρῆγμ' ἐθέλῃς τελέσαι:
ἀλλὰ μετ' ἐσθλὸν ἰὼν, βουλεύεο πολλὰ μογήσας,
καὶ μακρὴν ποσὶν Κύρν' ὁδὸν ἐκτελέσας.
πρῆξιν μηδὲ φίλοισιν ὅλως ἀνακοίνεο πᾶσι:
παῦροί τοι πολλῶν πιστὸν ἔχουσι νόον.

Paucis fidens magnas viris res aggredere:
Ne fortè insanabilem Cyrne accipias dolorem.
Fidelis vir auroq; & argento rependi
Dignus (est) in molesta Cyrne seditione.
Paucos inuenies (ô) Polypæda viros amicos,
Fideles in difficilibus rebus persistentes:
Qui ausint, concordem animum habentes,
Æquè bonorum malorumq; participes esse.
Hos verò non inuenies quærens, neq; inter omnes
Homines, quos nauis non vna omnes agit,
Quibus in lingua & oculis inest
Pudor: neq; ad turpem rem quæstus agit.
Ne me verbis quidē cole: mentem aūt habe, & præcor-
Si me amas, & tibi fidelis inest mens. (dia alibi,
Aut me ama, puram afferens mentē: aut me refugiens,
Odio prosequere, manifestè cōtentionem suscipiens.
Qui verò vnica lingua dupliciter habet mētē, hic ami
Grauis Cyrne, inimicus melior q̄ amicus existēs. (cus
Si quis laudabit te tanto tempore, quanto uiderit (te,)
Separatus verò (à te) aliò linguam mittit malam:
Talis profectò sodalis vir, amicus (est) nō ualde bonu.
Qui dixerit lingua optima, cogitat autem alia.
Sed sit talis mihi amicus, qui amicum me (ferat
Cognoscens, iracundiam, ei grauem (me) existētem,
Pro fratre. Tu autem mihi amice hæc in animo
Considera, & aliquādo mei memineris in posterum.

Nullus

παύροισιν πίσυνος μεγάλ' ἀνδράσιν ἔργ' ἐπιχείρει,
μή ποτ' ἀνήκεστον Κύρνε λάβῃς ἀνίην.
πιστὸς ἀνὴρ χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου ἀντερύσασθαι
ἄξιος ἐν χαλεπῇ Κύρνε διχοστασίῃ.
παύρους εὑρήσεις Πολυπαΐδη ἄνδρας ἑταίρους.
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους:
οἵτινες ἂν τολμῷεν, ὁμόφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἶσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.
τοὺς δ' οὐκ εὑρήσεις διζήμενος, οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι.
οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε καὶ ὀφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδὼς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἔπι κέρδος ἄγει.
μή μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλῃ,
εἴ με φιλεῖς, καί σοι πιστὸς ἔνεστι νόος.
ἤ με φίλει, καθαρὸν θέμενος νόον, ἤ μ' ἀποειπὼν
ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.
ὃς δὲ μιῇ γλώσσῃ δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἑταῖρος
δεινὸς Κύρν', ἐχθρὸς βέλτερος ἢ φίλος ὤν.
εἴ τις ἐπαινέσσει σε τόσον χρόνον, ὅσσον ὁρῴης,
νοσφισθεὶς δ' ἄλλῃ γλῶσσαν ἵησι κακὴν,
τοιοῦτός τοι ἑταῖρος ἀνὴρ φίλος οὔτι μάλ' ἐσθλὸς,
ὅς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷστα, φρονεῖ δ' ἕτερα.
ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἐμοὶ φίλος, ὃς τὸν ἑταῖρον
γιγνώσκων, ὀργὴν καὶ βαρὺν ὄντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου. σὺ δέ μοι φίλε ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καί ποτέ μου μνήσεαι ἐξοπίσω.

Nullus hominum persuadeat improbum uirum ama-
Cyrne, quæ enim est utilitas, ille vir amicus si sit? (re,
Neq; te ex graui labore liberauerit & detrimento:
Neq; bonum habēs, illius (te) participē facere volue-
Improbis verò benefacienti uanissima gratia est: (rit.
Perinde (est) ac seminare pontum maris albi.
Neq;.n. pontum seminas, profundā segetē metas: (cis.
Neq; malis benefaciēs, beneficiū uicissim accipias ab
Inexplebilem.n. habent improbi mentē. si uerò (in) uno
Superiorum omniū effusa perijt amicitia. (aberraris,
At probi plurimum fruuntur beneficio accepto:
Memoriā autem habent beneficiorum & gratiā po-
Nunquā malum virum, amicum fac sodalem: (stea.
Sed semper fuge, tanquam malum portum.
Multi sanè potus & cibi sunt amici:
In seria autem re pauciores (sunt amici.)
Fucato verò viro cognitu difficilius nihil (est)
Cyrne, neq; cautionis est maioris.
Auri adulterini & argenti intolerabile detrimentum
Cyrne, & inuenire facile (est) viro sapienti.
Si autem amici mens uiri in pectoribus latuerit
Tenuis existens, dolosum uerò in præcordijs cor ha-
Hoc Deus fucatissimum fecit hominibus, (beat:
Et cognitu omnium hoc difficilimum.
Non enim poteris cognoscere uiri mentem, neq; fœmi-
Priusquam tentaueris ceu iumentum. (næ,

μηδεὶς ἀνθρώπων πείσῃ κακὸν ἄνδρα φιλῆσαι,
    Κύρνε, τί δ' ἔστ' ὄφελος κεῖνος ἀνὴρ φίλος ὤν;
οὔτ' ἄν σ' ἐκ χαλεποῖο πόνου ῥύσαιτο καὶ ἄτης,
    οὔτε κεν ἐσθλὸν ἔχων, τοῦ μεταδοῦν' ἐθέλει.
δειλοὺς εὖ ἔρδοντι ματαιοτάτη χάρις ἐστί·
    ἶσον καὶ σπείρειν πόντον ἁλὸς πολιῆς.
οὔτε γὰρ ἂν πόντον σπείρων βαθὺ λήιον ἀμῷς,
    οὔτε κακοὺς εὖ δρῶν, εὖ πάλιν ἀντιλάβοις.
ἄπληστον γὰρ ἔχουσι κακοὶ νόον, ἢν δ' ἓν ἁμάρτῃς,
    τῶν πρόσθεν πάντων ἐκκέχυται φιλότης.
οἱ δ' ἀγαθοὶ τὸ μέγιστον ἐπαυρίσκουσι παθόντες,
    μνῆμα δ' ἔχουσ' ἀγαθῶν, καὶ χάριν ἐξοπίσω.
μήποτε τὸν κακὸν ἄνδρα φίλον ποιεῖσθαι ἑταῖρον,
    ἀλλ' αἰεὶ φεύγειν, ὥστε κακὸν λιμένα.
πολλοί τοι πόσιος καὶ βρώσιός εἰσιν ἑταῖροι,
    ἐν δὲ σπουδαίῳ πράγματι παυρότεροι.
κιβδήλου δ' ἀνδρὸς γνῶναι χαλεπώτερον οὐδέν,
    Κύρν', οὐδ' εὐλαβίης ἐστὶ περὶ πλέονος.
χρυσοῦ κιβδήλοιο καὶ ἀργύρου ἄχετος ἄτη
    Κύρνε, καὶ ἐξευρεῖν ῥάδιον ἀνδρὶ σοφῷ.
εἰ δὲ φίλου νόος ἀνδρὸς ἐνὶ στήθεσι λέληθε
    ψεδνὸς ἐών, δόλιον δ' ἐν φρεσὶν ἦτορ ἔχει,
τοῦτο θεὸς κιβδηλότατον ποίησε βροτοῖσι,
    καὶ γνῶναι πάντων τοῦτ' ἀνιηρότατον.
οὐ γὰρ ἂν εἰδείης ἀνδρὸς νόον, οὔτε γυναικός,
    πρὶν πειραθείης ὥσπερ ὑποζυγίου.

οὐδέ

Neq; poteris cõiectare, tãquam aliquãdo tẽpestiuè pro-
Sæpe enim animum fallunt species. (fectus
Neq; potentia opta (ô) Polypæda (te) eximium esse,
Neq; facultatibus: duntaxat aũt uiro adsit fortuna
Nihil in humanis patre & matre melius
Est, quibus sanctum Cyrne curæ est ius,
Nemo Cyrne damni & lucri caussa ipse (est):
Sed dij horum datores amborum.
Neq; quispiam hominum facit, in præcordijs intuitus
In finem, an bonum fiat, an malum.
Sæpe enim putans (se) facturum malum, bonum fecit:
Et putans (se) facturum bonum, fecit malum.
Neq; cuiquam hominũ adueniunt, quæcunq; uoluerit:
Impediunt enim grauis fines impossibilitatis.
(Nos) homines aũt vana existimamus, scientes nihil:
Dij uerò secundũ suam omnia perficiunt mentem.
Nemo unquam hospitem (ô) Polypæda, qui fefellerit,
Atq; supplicem, mortalium, immortales latuit.
Fac malis aũt iustè paucis cum facultatibus uiuere,
Quàm diues esse, iniustè opes adeptus:
Iniusticia autem comprehensim omnis uirtus inest:
Omnisq; vir bonus (est) Cyrne, iustus qui est.
Diuitias quidem dæmon etiam improbissimo viro dat:
Sed virtus paucos viros Cyrne comitatur.
Iniuriam Cyrne deus primum malum dedit viro,
Cuius futurus est locum nullum ponere.

Parit

οὐδέ κεν εἰκάσσαις, ὥσπερ ποτ' ἐς ὥριον ἐλθών·
πολλάκι γὰρ γνώμην ἐξαπατῶσ' ἰδέαι.
μήτ' ἀρετὴν εὔχου Πολυπαίδη ἔξοχος εἶναι,
μήτ' ἄφενος· μοῦνον δ' ἀνδρὶ γένοιτο τύχη.
71. οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι πατρὸς καὶ μητρὸς ἄμεινον
ἔπλετο, τοῖς ὁσίη Κύρνε μέμηλε δίκη.
91. οὐδεὶς Κύρν' ἄτης καὶ κέρδεος αἴτιος αὐτὸς,
ἀλλὰ θεοὶ τούτων δώτορες ἀμφοτέρων.
93. οὐδέ τις ἀνθρώπων ἐργάζεται, ἐν φρεσὶν εἰδὼς
ἐς τέλος, εἴτ' ἀγαθὸν γίγνεται, εἴτε κακόν.
95. πολλάκι γὰρ δοκέων θήσειν κακὸν ἐσθλὸν ἔθηκε,
καί τε δοκῶν θήσειν ἐσθλὸν, ἔθηκε κακόν
97. οὐδέ τῳ ἀνθρώπων παραγίνεται, ὅσσ' ἐθέλῃσι·
ἴσχει γὰρ χαλεπῆς πείρατ' ἀμηχανίης.
99 ἄνθρωποι δὲ μάταια νομίζομεν, εἰδότες οὐδέν·
θεοὶ δὲ κατὰ σφέτερον πάντα τελοῦσι νόον.
9E οὐδείς πω ξεῖνον Πολυπαίδη ἐξαπατήσας,
οὐδ' ἱκέτην, θνητῶν, ἀθανάτους ἔλαθε.
101. βούλεο δ' εὐσεβέως ὀλίγοις σὺν χρήμασιν οἰκεῖν,
ἢ πλουτεῖν, ἀδίκως χρήματα πασάμενος.
103 ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή * ἐστι· * ’ςι
πᾶς δέ τ' ἀνὴρ ἀγαθὸς Κύρνε, δίκαιος ἐών.
105. χρήματα μὲν δαίμων καὶ παγκάκῳ ἀνδρὶ δίδωσιν,
ἡ δ' ἀρετὴ ὀλίγοις ἀνδράσι Κύρν' ἕπεται.
ὕβριν Κύρνε θεὸς πρῶτον κακὸν ὤπασεν ἀνδρὶ,
οὗ μέλλει χώρην μηδεμίαν θέμεναι.

τίκτει

Parit profectò satietas iniuriã, quando improbum opes
Hominem, & cui non mens sana sit. (secutæ sint
Nunquam mihi paupertatẽ perniciosam, viro iratus,
Neq; egestatem Cyrne malam obijce.
Iuppiter enim sanè libram inclinat aliàs alij,
Interdum quidẽ ditescere, interdũ verò nihil habere.
Nunquã Cyrne vendita verbũ magnum: nouit.n. ne-
Hominum, quid nox & dies viro perficiat. (mo
Multi quidẽ vtuntur malis consilijs, numine aũt dex-
Quibus ꝙ malum uidebatur, cedit in bonum. (tro:
Sunt verò (alij,) qui & consilio bono, et numine sinistro
Res gerunt, finis autem rebus non succedit.
Nemo hominum neq; diues, neq; pauper,
Neq; malus sine numine, neq; bonus (est.)
Aliud alij malum est, reuera autem beatus nemo (est)
Hominum, quotquot sol intuetur.
Quem autem dij amant, & inuidus laudat,
Viri verò studium est nullum.
Deos ora, quibus est magna potestas. nihil sine dijs
Est hominibus, neq; bona, neq; mala. (magis,
Virum bonum paupertas, quàm aliæ res omnes, domat
Et (quàm) senectus cana, Cyrne, & (quàm) febris.
Quã quidẽ (paupertatẽ) oportet fugere, & in immen-
Proijcere, & petras, Cyrne, contra altas. (sum mare
Omnis.n. uir paupertate domitus, neq; quicquã dicere,
Neq; facere potest: lingua verò illi ligata est.

Oportet

τίκτει τοι κόρος ὕβριν, ὅταν κακῷ ὄλβος ἕπηται
ἀνθρώπῳ, καὶ ὅτῳ μὴ νόος ἄρτιος ᾖ.
μή ποτέ μοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χαλεφθεὶς,
* μὴ δ' ἀχρημοσύνην Κύρνε κακὴν πρόφερε. * μὴ δ'
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιῤῥέπει ἄλλοτε ἄλλῳ,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε δ' οὐδὲν ἔχειν.
μήποτε Κύρν' ἀγορᾶσθαι ἔπος μέγα· οἶδε γὰρ οὐδεὶς
ἀνθρώπων, ὅ, τι νὺξ χ' ἡμέρα ἀνδρὶ τελεῖ.
πολλοί τοι χρῶνται δειλαῖς φρεσὶ, δαίμονι δ' ἐσθλῷ,
οἷς τὸ κακὸν δοκέον γίγνεται εἰς ἀγαθόν.
εἰσὶν δ' οἳ βουλῇ τ' ἀγαθῇ καὶ δαίμονι φαύλῳ
μοχθίζουσι, τέλος δ' ἔργμασιν οὐχ ἕπεται.
οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ' ὄλβιος, οὔτε πενιχρὸς,
οὔτε κακὸς νόσφιν δαίμονος, οὔτ' ἀγαθός.
ἀλλ' ἄλλῳ κακόν ἐστι. τὸ δ' ἀτρεκὲς, ὄλβιος οὐδεὶς
ἀνθρώπων, ὁπόσους ἠέλιος καθορᾷ.
ὃν δὲ θεοὶ τιμῶσιν, ὁ καὶ μωμεύμενος αἰνεῖ,
ἀνδρὸς δὲ σπουδὴ γίγνεται οὐδεμία.
θεοῖς εὔχου, οἷς ἐστι μέγα κράτος· οὔτι ἄτερ θεῶν
γίγνεται ἀνθρώποις, οὔτ' ἀγαθ' οὔτε κακά.
ἄνδρ' ἀγαθὸν πενίη πάντων δάμνησι μάλιστα,
καὶ γήρως πολιοῦ, Κύρνε, καὶ ἠπιάλου.
ἣν δὴ χρὴ φεύγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον
ῥιπτεῖν, καὶ πετρῶν Κύρνε κατ' ἠλιβάτων.
πᾶς γὰρ ἀνὴρ πενίῃ δεδμημένος οὔτε τι εἰπεῖν,
οὔθ' ἕρξαι δύναται· γλῶσσα δέ οἱ δέδεται.

καὶ γὰρ

Oportet igitur simul super terrã & lata dorsa maris
Quærere grauis, Cyrne, liberationem paupertatis.
Mori (ô) amice Cyrne pauperi melius est viro,
Quam viuere dura afflictum paupertate.
Arietes quidem, & asinos quærimus, Cyrne, & equos
Generosos, & quisq; uult ex bonis (non renuit
Admittere: ducere aũt malam (uxorem) mali uiri filiã
Generosus vir, si ei pecunias multas dederit:
Nulla (fœmina) mali viri recusat esse vxor
Diuitis, quin diuitẽ vult (maritũ) loco boni. (uxorẽ,
Opes quidẽ æstimãt: et ex malo (uiro ortã) bonus duxit
Et malus ex bono (ortã:) (cũ) diuitijs miscuit genus.
Itaq; ne mirare genus (ô) Polypæda ciuium
Labefactari: cum enim miscentur bona malis,
Ipse quidem hanc, cognoscens malo patre ortam esse,
In ædes (suas) ducit, opibus (illius) inductus,
Nobilis ignobilẽ, quandoquidẽ fortis ipsum necessitas
Cogit, quæ uiri fecit miseram mentem.
Opes verò cui à Ioue, & cum iusticia viro fuerint,
Et integrè, semper quidem stabile est:
Si verò iniustè præter tempus vir lucri cupido animo
Acquiret, siue iureiurando præter iustum capiens,
Statim q[illegible]dem ferre lucrum uidetur, in finem verò
Rursum est damnũ. Deorũ enim superior est mens.
Sed hæc hominũ fallunt mentem. non enim super ipsos
Fiunt beati rei erroris.

Sed

χρὴ γὰρ ὁμῶς ἐπὶ γῆν τε καὶ εὐρέα νῶτα θαλάσσης
δίζεσθαι χαλεπῆς Κύρνε λύσιν πενίης.
τεθνάναι φίλε Κύρνε πενιχρῷ βέλτερον ἀνδρὶ,
ἢ ζώειν χαλεπῇ τειρόμενον πενίῃ.
1. κριοὺς μὲν, καὶ ὄνους διζήμεθα Κύρνε, καὶ ἵππους
εὐγενέας, καί τις βούλεται ἐξ ἀγαθῶν
3. βήσεσθαι· γῆμαι δὲ κακὴν κακοῦ οὐ μελεδαίνει
ἐσθλὸς ἀνὴρ, ἤν οἱ χρήματα πολλὰ διδῷ.
5. οὐδεμία κακοῦ ἀνδρὸς ἀναίνεται εἶναι ἄκοιτις
πλουσίου, ἀλλ' ἀφνεὸν βούλεται ἀντ' ἀγαθοῦ.
7. χρήματα μὲν τιμῶσι, καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἔγημε,
καὶ κακὸς ἐξ ἀγαθοῦ, πλοῦτος ἔμιξε γένος.
οὕτω μὴ θαύμαζε γένος πολυπαίδη ἀστῶν
μαυροῦσθαι· σὺν γὰρ μίσγεται ἐσθλὰ κακοῖς.
αὐτός τοι ταύτην εἰδὼς κακόπατριν ἐοῦσαν
εἰς οἴκους ἄγεται, χρήμασι πειθόμενος,
ἔνδοξος κακόδοξον, ἐπεὶ κρατερή μιν ἀνάγκη
ἐντύνει, ἥτ' ἀνδρὸς τλήμονα θῆκε νόον.
χρήματα δ' ᾧ διόθεν καὶ σὺν δίκῃ ἀνδρὶ γένηται,
καὶ καθαρῶς, αἰεὶ γὰρ μόνιμον τελέθει.
εἰ δ' ἀδίκως παρὰ καιρὸν ἀνὴρ φιλοκερδέϊ θυμῷ
κτήσεται, εἴθ' ὅρκῳ πὰρ τὸ δίκαιον ἑλὼν,
αὐτίκα μέν τι φέρειν κέρδος δοκεῖ, ἐς δὲ τελευτὴν
αὖθις ἔγεντο κακὸν, θεῶν δ' ὑπερέσχε νόος.
ἀλλὰ τάδ' ἀνθρώπων ἀπατᾷ νόον. οὐ γὰρ ἐπ' αὐτοὺς
γίνονται μάκαρες πρήγματος ἀμπλακίης.

Sed hic quidē ipse soluit malum debitū, ille verò charis
Noxam postea liberis appendit.
Alium verò nō apprehēdit vindicta, mors.n.impudens
Prius super palpebras sedebat, fatum afferens.
Nemo profectò exuli amicus & fidelis sodalis (est,)
Exilio autem est hoc acerbius.
Vinum sanè potare multū, malū (est.) si verò quis ipsum
Potarit prudenter, non malum, sed bonum (est.)
Cyrne amicos secundum omnes commuta varios mores,
Ingenium temperans, quod quisq; habet.
Polypi mentem obtine versipellis, qui ad petram,
Cui adhæserit, talis visu apparet.
Nunc quidem hàc sequere, aliquando alius colore fias:
Celeris mutatio quidem sapientia est morum.
Neq; nimis indignare, cum perturbantur ciues,
Cyrne: media autem perge via, quomodo ego.
Quisquis quidem putat proximum suum scire nihil,
Sed se ipse solum varia consilia habere:
Ille sanè amens est, mente priuatus bona:
Aequè enim omnes varia scimus.
Sed hic quidem non vult turpes quæstus sequi:
Alteri verò, doli magis infideles placent.
Diuitiarum autem nullus (est) finis certus hominibus.
Qui.n. nunc ex nobis plurimas habent facultates,
Duplo augere (eas) properant. quisnam saturauerit o-
Opes quidem mortalibus sunt amentia. (mnes?

Ate

ἀλλ' ὁ μὲν αὐτὸς τῖσε κακὸν χρέος, ὃς δὲ φίλοισιν
ἄτην ἐξοπίσω παισὶν ἐπεκρέμασεν.
ἄλλον δ' οὐ κατέμαρψε δίκη· θάνατος γὰρ ἀναιδὴς
πρόσθεν ἐπὶ βλεφάροις ἕζετο, κῆρα φέρων.
οὐδείς τοι φεύγοντι φίλος, καὶ πιστὸς ἑταῖρος,
τῆς δὲ φυγῆς ἐστι τοῦτ' ἀνιηρότερον.
293. οἶνόν τοι πίνειν πουλὺν, κακόν· ἢν δέ τις αὐτὸν
πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακὸς, ἀλλ' ἀγαθός.
417 Κύρνε, φίλους κατὰ πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦ-
ὀργὴν συμμίσγων, ἥν τιν' ἕκαστος ἔχει. (θος,
419. πουλύπου ὀργὴν ἴσχε πολυπλόκου, ὃς ποτὶ πέτρῃ
τῇ προσομιλήσει, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.
421. νῦν μὲν τῇδ' ἐφέπου, ποτὲ δ' ἀλλοῖος χρόα γίγνου·
κραιπνόν τοι σοφίη γίγνεται εὐτροπίης.
μηδ' ἄγαν ἄσχαλλε ταρασσομένων πολιητῶν,
Κύρνε· μέσην δ' ἔρχου τὴν ὁδὸν, ὥσπερ ἐγώ.
ὅστις τοι δοκέει τὸν πλησίον ἴδμεναι οὐδὲν,
ἀλλ' αὐτὸς μοῦνος ποικίλα δήνε' ἔχειν·
κεῖνός γ' ἄφρων ἐστὶ, νόου βεβλαμμένος ἐσθλοῦ·
ἴσως γὰρ πάντες ποικίλ' ἐπιστάμεθα.
ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐθέλει κακοκερδείῃσιν ἕπεσθαι,
τῷ δὲ δολοπλοκίαι μᾶλλον ἄπιστοι ἅδον.
πλούτου δ' οὐδὲν τέρμα πεφασμένον ἀνθρώποισιν·
οἳ γὰρ νῦν ἡμῶν πλεῖστον ἔχουσι βίον,
διπλάσιον σπεύδουσι. τίς ἂν κορέσειεν ἅπαντας;
χρήματά τοι θνητοῖς γίγνεται ἀφροσύνη.

Ate autem statim emergit, quam cum Iupiter
Mittet laborantibus, aliàs alius habet.
Arx & turris qui erat stulto populo,
Cyrne, modicum honorem consequitur bonus vir.
Neq; amplius decet nos, nimirum viros saluos,
Diruere tanquam ciuitatis mœnia expugnandæ.
Tibi quidem ego alas dedi, cũ quibus super immensum
Volabis, per terram omnem sublatus (mare
Facilè: epulis uerò & conuiuijs aderis
In omnibus, multorum versans in oribus.
Et te cum tibijs canoris iuuenes uiri
In mundo amabiles honesta & suauia
Canent. & postquam tenebrosas sub latebras terræ
Iueris, luctuosas in Ditis domos: (latebis,
Nunquam ne mortuus (quidem) amittes gloriam, neq;
Immortale hominibus semper habens nomen
Cyrne, per Græciam terram versans, & per insulas,
Piscoso transiens mari in sterili,
Non equorum tergis insidens, sed te mittent
Splendida Musarum dona uiolis coronatarum.
Omnibus enim quibus curæ est & posteris carmen,
Eris cum, donec terra & sol (erunt.)
Cæterum ego modicam à te consequor reuerentiam:
Quin tanquã pusillum puerum uerbis me decipis.
Pulcherrimũ (est, id quod est) iustiss. optimũ uerò ẽ ua-
Res uerò iucũdissima est id ꝙ quis amat, assequi (lere.

ἄτη δ' ἐξ αὐτῆς ἀναφαίνεται, ἣν ὁπότε Ζεὺς
πέμψει τειρομένοις, ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
ἀκρόπολις καὶ πύργος ἐὼν κενεόφρονι δήμῳ
Κύρν', ὀλίγης τιμῆς ἔμμορεν ἐσθλὸς ἀνήρ.
οὐδ' ἔτι γε πρέπει ἡμῖν, ἅτ' ἀνδράσι σωζομένοισιν,
λύειν ὡς πόλεως τείχη ἁλωσομένης.
σοὶ μὲν ἐγὼ πτέρ' ἔδωκα, σὺν οἷς ἐπ' ἀπείρονα πόν-
ποτήσῃ, κατὰ γῆν πᾶσαν ἀειρόμενος (τον
ῥηϊδίως· θοίναις δὲ καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσσῃ
ἐν πάσαις, πολλῶν κείμενος ἐν στόμασι.
καί σε σὺν αὐλίσκοισι λιγυφθόγγοις νέοι ἄνδρες
ἐν κόσμῳ ἐρατοὶ καλά τε καὶ λιγέα
ἄσονται· καὶ ὅταν δνοφερῆς ὑπὸ κεύθμασι γαίης
βῇς, πολυκωκύτους εἰς ἀΐδαο δόμους,
οὐδέ ποτ' οὐδὲ θανὼν ἀπολεῖς κλέος, οὐδέ γε λήσεις,
ἄφθιτον ἀνθρώποις αἰὲν ἔχων ὄνομα
Κύρνε, καθ' Ἑλλάδα γῆν στρωφώμενος, ἠδ' ἀνὰ νή-
ἰχθυόεντα περῶν πόντον ἐπ' ἀτρύγετον, (σους,
οὐχ ἵππων νώτοισιν ἐφήμενος, ἀλλά σε πέμψει
ἀγλαὰ Μουσάων δῶρα ἰοστεφάνων.
πᾶσι γάρ, οἷσι μέμηλε καὶ ἐσσομένοισιν ἀοιδή,
ἔσσῃ ὁμῶς, ὄφρ' ἂν γῆ τε καὶ ἠέλιος.
αὐτὰρ ἐγὼν ὀλίγης παρὰ σοῦ τυγχάνω αἰδοῦς,
ἀλλ' ὥσπερ μικρὸν παῖδα λόγοις μ' ἀπατᾷς.
κάλλιστον τὸ δικαιότατον, λῷστον δ' ὑγιαίνειν.
πρᾶγμα δὲ τερπνότατον, οὗ τις ἐρᾷ, τὸ τυχεῖν.

Equa ego (sum) pulchra, & certatrix, sed pessimum
Virum fero: & mihi hoc molestissimum.
Sæpe profectò cogitaui effringens frenum
Fugere, excutiens malum aurigam.
Non mihi bibitur vinum, postquam ad puellam tene-
Alius vir habitat, multo me peior. (ram
Frigidam mihi apud eam chari bibunt parentes,
Quare simul aquatur, & me lamentans fert.
Illic mediã (ipsam) puellã amplexus brachio, osculatus
Collum: illa verò tenerùm loquebatur ex ore. (sum
Cognoscibilis (est) sanè paupertas, & aliena existens:
Neq; enim in forum venit, neq; iudicia.
Vbiq; enim deterius habet, ubiq; & permista:
Vbiq; verò inimica simul est, vbicunq; fuerit.
Aequaliter sanè alia quidem dij mortalib. hominibus
Senectutemq́; grauem, & iuuentutem dederunt:
Omnium vero pessimum inter homines, morteq́;
Et omnibus morbis est nequius: (præbueris,
Liberos postquam educaueris, & necessaria omnia
Pecuniamq́; reposueris, multa molesta perpessus,
Patrẽ odio prosequuntur, imprecanturq́; (illi) interire,
Et execrantur, veluti mendicum superuenientem.
Verisimile est malum virum malè iura administrare,
Nullam in posterum reuerentem deorum iram.
Improbo enim difficilia homini licet multa suscipere
Euestigio, cogitareq́;, quomodo recta omnia faciet.

Ciuium

ἵππος ἐγὼ καλὴ καὶ ἀεθλίη, ἀλλὰ κάκιστον
ἄνδρα φέρω· καί μοι τοῦτ' ἀνιηρότατον.
πολλάκι δὴ μέλλησα διαῤῥήξασα χαλινὸν
φεύγειν, ὠσαμένη τὸν κακὸν ἡνίοχον.
οὔ μοι πίνεται οἶνος, ἐπεὶ παρὰ παιδὶ τερείνῃ
ἄλλος ἀνὴρ κατέχει, πολλὸν ἐμοῦ κακίων.
ψυχρόν μοι παρὰ τῇδε φίλοι πίνουσι τοκῆες,
ὥσθ' ἅμα θ' ὑδρεύει, καί με γοῶσα φέρει.
ἔνθα μέσην παρὰ παῖδα λαβὼν ἀγκῶν' ἐφίλησα
δειρήν· ἡ δὲ τέρεν φθέγγετο τοῦ στόματος.
γνωτή τοι πενίη, καὶ ἀλλοτρίη περ ἐοῦσα·
οὔτε γὰρ εἰς ἀγορὴν ἔρχεται, οὔτε δίκας.
πάντῃ γὰρ τοὔλασσον ἔχει, πάντῃ δ' ἐπίμικτος·
πάντῃ δ' ἐχθρὰ ὁμῶς γίγνεται, ἔνθαπερ ᾖ.
ἴσως τοι τὰ μὲν ἄλλα θεοὶ θνητοῖς ἀνθρώποις
γῆρας τ' οὐλόμενον, καὶ νεότητ' ἔδοσαν·
τῶν πάντων δὲ κάκιστον ἐν ἀνθρώποις, θανάτου τε
καὶ πασέων νούσων ἐστὶ πονηρότατον, (χοις,
παῖδας ἐπεὶ θρέψαιο, καὶ ἄρμενα πάντα παρά-
χρήματα δ' ἐγκαταθῇς, πόλλ' ἀνιαρὰ παθὼν,
τὸν πατέρ' ἐχθαίρουσι, καταρῶνται δ' ἀπολέσθαι,
καὶ στυγέουσ', ὥσπερ πτωχὸν ἐπερχόμενον.
εἰκὸς τὸν κακὸν ἄνδρα κακῶς τὰ δίκαια νομίζειν,
μηδεμίαν κατόπιν ἀζόμενον νέμεσιν. (λέσθαι
δειλῷ γάρ τ' ἀπάλαμνα βροτῷ πάρα πόλλ' ἀνε-
πὰρ ποδὸς, ἡγεῖσθαι θ', ὡς καλὰ πάντα τιθεῖ.

Ciuium nulli fidelis existens pedem hunc progredere,
Neq; iureiurando credulus, neq; pacto:
Neq; si Iouem vult præbere regem maximum
Sponsorem immortalium, pignora ponere volens.
Nam in ciuitate ita maledica placet nihil,
Quàm (se) seruare vulgus infœlicius.
Nunc verò proborum mala sunt bona improbis
Virorum, suntq; peruersis lex.
Pudor quidem enim perijt: impudentia aũt, & iniuria
Superans iusticiam, terram totam occupat.
Neq; leo semper carnes comedit, quin imò (ipsum)
Et fortem etiam existentem capit perplexitas.
Garrulo homini tacere grauissimum onus (est:)
Loquens aũt imperitus, quibus cum est, oneri est.
Oderuntq; (eum) omnes: necessarius verò congressus
Viri talis, conuiuio est.
Neq; vult amicus esse, postquam malum viro euenerit:
Neq; si ex vtero Cyrne vno natus fuerit.
Asper & dulcis esto, & morosus, & immitis
Famulis et seruis, vicinisq; propinquis. (omittere,
Non oportet obstrepere bonæ vitæ, sed ipsam quietam
Malam aũt mouere, donec in recta constitueris.
Mali non prorsus mali ex vtero nati sunt:
Sed (cum) viris malis ineuntes amicitiam.
Factaq; improba didici, & verba maledica, & con-
Sperans illos omnia dicere vera. (tumeliam,

Inter

ἀστῶν μηδενὶ πιστὸς ἐὼν πόδα τόνδε πρόβαινε,
μήθ' ὅρκῳ πίσυνος, μήτε συνημοσύνῃ.
μηδ' εἰ Ζῆν' ἐθέλει παρέχειν βασιλῆα μέγιστον
ἔγγυον ἀθανάτων, πιστὰ τιθεῖν ἐθέλων.
ἐν γάρ τοι πόλει ὧδε κακοψόγῳ ἀνδάνει οὐδὲν,
ὡς δὲ τὸ σῶσαι, οἱ πολλοὶ ἀνολβότεροι.
νῦν δὲ τὰ τῶν ἀγαθῶν κακὰ γίγνεται ἐσθλὰ κακοῖσιν
ἀνδρῶν, γίγνονται δ' ἐκτραπέλοισι νόμος.
αἰδὼς μὲν γὰρ ὄλωλεν: ἀναιδείη δὲ καὶ ὕβρις
νικήσασα δίκην, γῆν κατὰ πᾶσαν ἔχει.
οὐδὲ λέων αἰεὶ κρέα δαίνυται, ἀλλά μιν ἔμπης
καὶ κρατερόν περ ἐόνθ' αἱρεῖ ἀμηχανίη.
κωτίλῳ ἀνθρώπῳ σιγᾶν χαλεπώτατον ἄχθος,
φθεγγόμενος δ' ἀδαὴς, οἷσι παρῇ, μέλεται.
ἐχθαίρουσι δὲ πάντες, ἀναγκαίη δ' ἐπίμιξις
ἀνδρὸς τοιούτου συμποσίῳ τελέθει.
οὐδ' ἐθέλει φίλος εἶναι, ἐπὴν κακὸν ἀνδρὶ γένηται,
οὐδ' ἣν ἐκ γαστρὸς Κύρνε μιᾶς γεγόνει.
πικρὸς καὶ γλυκὺς ἴσθι, καὶ ἀργαλέος, καὶ ἀπηνὴς
λάτρισι, καὶ δμωσὶν, γείτοσί τ' ἀγχιθύροις.
οὐ χρὴ κιγκλίζειν ἀγαθὸν βίον, ἀλλ' ἀτρεμίζειν:
τὸν δὲ κακὸν κινεῖν, ἔς τ' ἂν ἐς ὀρθὰ λάβῃς.
οἱ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
ἀλλ' ἄνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλίην.
ἔργα τε δείλ' ἔμαθον, καὶ ἔπη δύσφημα, καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενος κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

Inter ſodales vir prudens eſto:
Omnia autem te latêre tanquam abſentem puta.
Scito ferre ridicula: foris vero fortis ſis,
Cognoſcens mores, quos quisq; habet.
Inter inſanos maximè inſanio, ſed inter iuſtos
Omnium hominum ſum iuſtiſſimus.
Multi quidem diuites ſunt mali, boni aũt ſunt paupe-
Sed nos (cum) illis non commutabimus (res:
Virtutem diuitijs: quoniam illud quidem ſtabile (eſt)
Opes vero hominum aliàs alius habet. (ſemper,
Cyrne, bonus quidẽ vir animũ habet firmum ſemper.
Fortis uero (eſt) inq; bonis poſitus, inq; malis.
Si uero Deus malo viro facultates & diuitias dabit,
Inſipiens maliciam non poteſt continere.
Nunquam ob paruam cauſam amicum virum perdi-
Credens graui Cyrne calumniæ. (deris,
Si quis peccatis amicorum in omni (re) iraſcatur,
Nunquam inter ſe concordes, neq; amici
Poterunt eſſe. Peccata enim homines inſequuntur
Mortales Cyrne, dij vero non volunt ferre.
Et lentus conſultus cœpit celere... hominem, ſequens
Cyrne, cum recta deorum iuſticia immortalium.
Quietus, ſicut ego, mediam viam ingredere pedibus:
Neq; alijs tribuens Cyrne, (ea quæ ſunt) aliorum.
Nunqam exulem virum ob ſpem Cyrne oſculaberis:
Neq; enim domum regreſſus, eſt idem amplius.

ἐν μὲν συσσίτοισιν ἀνὴρ πεπνυμένος ἴσθι·
πάντα δέ μιν λήθειν ὡς ἀπεόντα δοκεῖ.
οὐδε φέρειν τὰ γελοῖα· θύρηφι δὲ καρτερὸς εἴης,
γιγνώσκων ὀργὴν ἥν τιν᾽ ἕκαστος ἔχει.
ἐν μὲν μαινομένοις μάλα μαίνομαι, ἐν δὲ δικαίοις
πάντων ἀνθρώπων εἰμὶ δικαιότατος.
πολλοί τοι πλουτοῦσι κακοὶ, ἀγαθοὶ δὲ πένονται·
ἀλλ᾽ ἡμεῖς τούτοις οὐ διαμειψόμεθα,
τῆς ἀρετῆς τὸν πλοῦτον. ἐπεὶ τὸ μὲν ἔμπεδον αἰεὶ.
χρήματα δ᾽ ἀνθρώπων ἄλλοτε ἄλλος ἔχει.
Κύρν᾽, ἀγαθὸς μὲν ἀνὴρ γνώμην ἔχει ἔμπεδον αἰεὶ,
τολμᾷ δ᾽ ἔντ᾽ ἀγαθοῖς κείμενος, ἔντε κακοῖς.
εἰ δὲ θεὸς κακῷ ἀνδρὶ βίον καὶ πλοῦτον ὀπάσσει,
ἀφραίνων κακίην οὐ δύναται κατέχειν.
μή ποτ᾽ ἐπὶ σμικρᾷ προφάσει φίλον ἄνδρ᾽ ἀπολέσ-
πειθόμενος χαλεπῇ Κύρνε διαβολίῃ. (σῃ,
εἴ τις ἁμαρτωλῆσι φίλων ἐπὶ παντὶ χολῷτο,
οὔ ποτ᾽ ἂν ἀλλήλοις ἄρθμιοι, οὐδὲ φίλοι
εἶεν. ἁμαρτωλαὶ γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν ἕπονται
θνητοῖς Κύρνε, θεοὶ δ᾽ οὐκ ἐθέλουσι φέρειν.
καὶ βραδὺς εὔβουλος εἷλεν ταχὺν ἄνδρα, διώκων,
Κήρνε, σὺν εὐθείῃ θεῶν δίκῃ ἀθανάτων.
ἥσυχος, ὥσπερ ἐγὼ, μέσσην ὁδὸν ἔρχεο ποσσὶ,
μηδ᾽ ἑτέροισι διδοὺς Κύρνε τὰ τῶν ἑτέρων.
μή ποτε φεύγοντ᾽ ἄνδρα ἐπ᾽ ἐλπίδι Κύρνε φιλήσεις·
οὐδὲ γὰρ οἴκαδε βὰς, γίγνεται αὐτὸς ἔτι.

Ne quid nimis propera, omnium media optima: et sic
Cyrne habebis uirtutẽ, quã quidẽ accipere difficile (ẽ).
Iupiter mihi amicorũ det remũeratiõnẽ, qui me amãt:
Et (me quàm) inimicos magis Cyrne potentem fore.
Et sic possim videri inter homines Deus esse, (tis.
Si postquã remuneraucro, me sors apprehẽdat mor-
Sed Iupiter perfice mihi cœlestis opportunum votum:
Da verò mihi pro malis, & aliquo affici bono.
Moriar aũt, si nullã malarũ sedationem solicitudinum
Inuenero, dederisq́; pro calamitatib. calamitates.
Fatum enim sic est: vltio verò non apparet nobis
Virorum, qui meas facultates tenent, vi
Deprædati: ego autem canis transiui alueum,
Torrente fluuio omnibus spoliatus: (tollat
Horum liceat nigrũ sanguinem bibere, ac bonum at-
Numen, quod ex mea sententia perficiat hæc. (um
O improba paupertas, cur cessas (me) relinquẽs, ad ali-
Virum ires? cur verò quidẽ me non volentẽ amas?
Quin abi, & domum aliam accede, neq; cum nobis
Semper miserabilis huius vitæ sis particeps,
Forti sis animo Cyrne in malis, postquã et in bonis gau
Quando te & hæc fatum iubebat habere. (debas,
Sicut aũt ex bonis accepisti malum, sic verò & rursus
Emergere tanta, deos precans.
Neq; nimis ostenta, malum uerò Cyrne ostentare:
Paucos sollicitos tui mali habes.

Viri

μηδὲν ἄγαν σπεύδειν, πάντων μέσ' ἄριστα· καὶ οὕτως
  Κύρν' ἕξεις ἀρετὴν, ἥντε λαβεῖν χαλεπόν.
ζεύς μοι τῶν τε φίλων δοίη τίσιν, οἵ με φιλεῦσι,
  τῶν τ' ἐχθρῶν μεῖζον Κύρνε δυνησόμενον.
χ' οὕτως ἂν δοκέοιμι μετ' ἀνθρώπων θεὸς εἶναι,
  ἤ ἀποτισάμενον μοῖρα κίχῃ θανάτου.
ἀλλὰ ζεὺς τέλεσόν μοι ὀλύμπιε καίριον εὐχήν,
  δὸς δέ μοι ἀντὶ κακῶν καί τι παθεῖν ἀγαθόν.
τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνῶν
  εὑροίμην, δοίης τ' ἀντ' ἀνιῶν ἀνίας.
αἶσα γὰρ οὕτως ἐστί· τίσις δ' οὐ φαίνεται ἡμῖν
  ἀνδρῶν, οἳ τὰ μὰ χρήματ' ἔχουσι βίῃ
συλήσαντες· ἐγὼ δὲ κύων ἐπέρησα χαράδρην,
  χειμάρρῳ ποταμῷ πάντ' ἀποσεισάμενος.
τῶν εἴη μέλαν αἷμα πιεῖν, ἐπί τ' ἐσθλὸς ἄροιτο
  δαίμων, ὃς κατ' ἐμὸν νοῦν τελέσειε τάδε.
ὦ δειλὴ πενίη, τί μένεις προλιποῦσα παρ' ἄλλον
  ἄνδρ' ἰέναι; τί δὴ δή μ' οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖς;
ἀλλ' ἴθε, καὶ δόμον ἄλλον ἐποίχεο, μὴ δὲ μεθ' ἡμῶν
  αἰεὶ δυστήνου τοῦδε βίου μέτεχε.
τόλμα Κύρνε κακοῖσιν, ἐπεὶ κἀσθλοῖσιν ἔχαιρες,
  εὖτέ σε καὶ τούτων μοῖρ' ἐπέβαλλεν ἔχειν.
ὡς δέ περ ἐξ ἀγαθῶν ἔλαβες κακὸν, ὡς δὲ καὶ αὖτις
  ἐκδῦναι πειρῶ, θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
μὴ δὲ λίην ἐπίφαινε, κακὸν δέ τι Κύρν' ἐπιφαίνειν·
  παύρους κηδεμόνας σῆς κακότητος ἔχεις.

ἀνδρός

Viri cor minuitur, magnam iniuriam passi,
Cyrne: vlciscentis verò augetur postea. (nerit tuam,)
Bene demulce inimicũ: postquã verò sub potestatẽ ve-
Vlciscere ipsum, excusationem nullam admittens.
Refræna mentẽ: linguã verò suauitas semper sequatur,
Improborum quidem est cor acrius.
Non possum noscere animum ciuium, quem habent:
Neq; enim benefaciens placeo, neq; malè.
Vituperant aũt me multi simul mali, atq; etiam boni:
Imitari verò nemo insipientium potest.
Ne me inuitum vi pungens sub plaustrum adige,
In amicitiam nimis Cyrne attrahens.
(O) Iupiter chare, miror te: tu enim omnibus imperas,
Honorem ipse habens, & magnam potestatem.
Hominum verò bene nosti mentẽ, et animum cuiusq;:
Tua verò potentia omnium est summa (ô) Rex.
Quomodo aũt tua (ô) fili Saturni, audet mens viros in-
In eadem sorte, & iustum habere? (iustos
Siue probitate delectetur mens, siue celere
Hominum iniustis operibus incumbentium.
Nil quicquam discretum à numine est mortalibus,
Ne via quã ingressus (quis) immortalibus placeat.
Attamen aũt diuitias habẽt innocuas: alij vero ex ma-
Factis cohibent animum tamen paupertatis. (lis
Matrem inopiam acceperunt (ij qui) iusta amant,
Quæ virorum impellit animum in errorem,

Lædens

ἀνδρός τοι κραδίη μινύθει, μέγα πῆμα παθόντος,
 Κύρν'· ἀποτινυμένου δ' αὔξεται ἐξοπίσω.
εὖ κώτιλλε τὸν ἐχθρόν· ὅταν δ' ὑποχείριος ἔλθῃ,
 τῖσαί μιν, πρόφασιν μηδεμίαν θέμενος.
ἴσχε νόου, γλώσσῃ δὲ τὸ μείλιχον αἰὲν ἐπέσθω·
 δειλῶν τοι τελέθει καρδίη ὀξυτέρη.
οὐ δύναμαι γνῶναι νόον ἀστῶν, ὅντιν' ἔχουσιν·
 οὔτε γὰρ εὖ ἔρδων ἁνδάνω, οὔτε κακῶς.
μωμεῦνται δέ με πολλοὶ ὁμῶς κακοὶ, ἠδὲ καὶ ἐσθλοί,
 μιμεῖσθαι δ' οὐδεὶς τῶν ἀσόφων δύναται.
μή μ' ἀέκοντα βίῃ κεντῶν ὑφ' ἅμαξαν ἔλαυνε,
 εἰς φιλότητα λίην Κύρνε προσελκόμενος.
Ζεῦ φίλε θαυμάζω σε· σὺ γὰρ πάντεσσιν ἀνάσσεις,
 τιμὴν αὐτὸς ἔχων, καὶ μεγάλην δύναμιν.
ἀνθρώπων δ' εὖ οἶσθα νόον, καὶ θυμὸν ἑκάστου,
 σὸν δὲ κράτος πάντων ἐσθ' ὕπατον βασιλεῦ·
πῶς δή σευ Κρονίδη τολμᾷ νόος ἄνδρας ἀλιτροὺς
 ἐν ταύτῃ μοίρᾳ, τόν τε δίκαιον ἔχειν;
ἤν τ' ἐπὶ σωφροσύνην † τερφθῇ νόος, ἤν τε πρὸς ὕβριν † τρεφθῇ
 ἀνθρώπων ἀδίκοις ἔργμασι πειθομένων,
οὐδέ τι κεκριμένον πρὸς δαίμονός ἐστι βροτοῖσιν,
 οὐδ' ὁδὸς, ἥν τιν' ἰὼν ἀθανάτοισιν ἅδοι.
ἔμπης δ' ὄλβον ἔχουσιν ἀπήμονα· τοὶ δ' ἀπὸ δειλῶν
 ἔργων ἴσχονται θυμὸν, ὅμως πενίης.
μητέρ' ἀμηχανίην ἔλαβον τὰ δίκαια φιλεῦντες,
 ἥτ' ἀνδρῶν προάγει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην,

βλάπτουσ'

Lædens in pectoribus mentes forti præ necessitate:
Audet verò non volens (vir) turpia multa ferre,
Diuitijs cedens: quæ quidem mala multa docent,
Mendaciaq́; , dolosq́; , perniciosasq́; lites,
Virum etiam inuitum. malum autem ei nihil videtur.
Hæ enim & molestam pariunt anxietatem.
In paupertate aũt quãdo (est) malus vir, tũc multo me-
Apparet, donec quidẽ diuitiæ (eum) occupãt. (lior
Huius quidem iniusta cogitat mens, neq; semper
Recta sententia pectoribus innata est.
Illius autem neq; mala sequitur mens, neq; bona:
Sed bonum audere oportet hæc & illa ferre.
Reuerere verò amicos, fugeq́; perniciosum iusiurandũ:
Verere autem immortalium iram deuitans.
Nil nimis festina: tempus autem in omnibus optimum
Factis hominum, sæpe verò ad virtutem.
Festinat vir lucrum quærens, quemcunq; fortuna
Propensa in magnum delictum protrudit.
Et eum fecit putare, quæ quidẽ sint mala, ea bona esse
Facilè: quæ verò sint vtilia, ea mala (esse.)
Amicissimus cũ esses (mihi,) peccasti: ego verò tibi au-
Sed tu mẽtẽ nõ bonã nactus eras. (tor nihil (sum:)
Nullum thesaurum liberis repones meliorem
Pudore, qui bonos viros Cyrne sequitur.
Nullius hominum vitij videaris esse socius,
Quem consiliumq́; sequitur Cyrne, et quem potentia.

Bibens

βλάπτουσ' ἐν στήθεσι φρένας κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
　　τολμᾷ δ' οὐκ ἐθέλων αἴσχεα πολλὰ φέρειν,
χρημοσύνῃ εἴκων: ἣ δὴ κακὰ πολλὰ διδάσκει,
　　ψεύδεά τ', ἐξαπάτας τ', οὐλομένας τ' ἔριδας,
ἄνδρα καὶ οὐκ ἐθέλοντα. κακὸν δέ οἱ οὐδὲν ἔοικεν:
　　ἣ γὰρ καὶ χαλεπὴν τίκτει ἀμηχανίην.
ἐν πενίῃ δ' ὅτε δειλὸς ἀνὴρ, τότε πολλὸν ἀμείνων
　　φαίνεται, ἔς τ' ἂν δὴ χρημοσύνη κατέχῃ.
τοῦ μὲν γὰρ τἄδικα φρονέει νόος, οὔτε περ αἰαὶ
　　ἰθεῖα γνώμη στήθεσιν ἐμπεφύῃ.
τοῦ δ' αὖ οὔτε κακοῖς ἕπεται νόος, οὔτ' ἀγαθοῖσι:
　　τὸν δ' ἀγαθὸν τολμᾶν χρὴ τά τε καὶ τὰ φέρειν:
αἰδεῖσθαι ᾗ φίλους, φεύγειν τ' ὀλεσήνορας ὅρκους:
　　ἔντρεπε δ' ἀθανάτων μῆνιν ἀλευάμενος.
μηδὲν ἄγαν σπεύδειν: καιρὸς δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστος
　　ἔργμασιν ἀνθρώπων, πολλάκι δ' εἰς ἀρετὴν.
σπεύδει ἀνὴρ κέρδος διζήμενος, ὅν τινα δαίμων
　　πρόφρων εἰς μεγάλην ἀμπλακίην παράγει.
καί οἱ ἔθηκε δοκεῖν, ἃ μὲν ᾖ κακὰ, ταῦτ' ἀγαθ' εἶναι
　　εὐμαρέως: ἃ δ' ἂν ᾖ χρήσιμα, ταῦτα κακά.
Φίλτατος ὢν ἥμαρτες: ἐγὼ δέ τοι αἴτιος οὐδὲν:
　　ἀλλ' αὐτὸς γνώμης οὐκ ἀγαθῆς ἔτυχες.
οὐδένα θησαυρὸν παισὶν καταθήσῃ ἀμείνω
　　αἰδοῦς, ἥ τ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι Κύρν' ἕπεται.
μηδένος ἀνθρώπων κακίας δόκει εἶναι ἑταῖρος,
　　ᾧ γνώμη θ' ἕπεται Κύρνε, καὶ ᾧ δύναμις.

Bibens verò non sic inebriabor, neq; me vinum
Exagitabit, vt dicam graue verbum de te.
Neminem similem mihi possum quærens inuenire
Fidelem sodalem, cui nullus est dolus.
Ad indicem verò profectus atteror, tanquam plumbo
Aurum: præstantior verò nobis inest mens.
Multa me & intelligentem prætereunt, sed necessitate
Taceo, cognoscens nostram potentiam.
Multis hominibus linguæ ostia non adiacent
Congrua, & ipsis multa non curanda curæ sunt.
Crebro enim malum reconditum intus, melius (est:)
Bonum verò foras egressum melius (est,) quã malum.
Omnium quidem non nasci hominibus optimum (est,)
Neq; intueri radios celeris solis:
Natum vero quàm citissimè portas Plutonis transire,
Et iacêre multa terra obrutum.
Procreare & educare facilius hominẽ, quam mentem
Inserere. nemo adhuc hoc perpendit, (bonam
Quisquis sapientem fecit insipientem, et malũ bonum.
Si vero Æsculapiadis hoc dedisset Deus
Sanare malitiam & peruersas mentes uirorum,
Multas mercedes, & magnas tulissent.
Si vero procreari (posset) et inseri (in) homine mens,
Nunquam ex bono patre esset malus (filius,)
Parens sermonibus prudentibus. verùm docens
Nunquã facies (eum qui) malus (est) virum bonum.

Stultus

πίνων δ' οὐχ οὕτως θωρήξομαι, οὐδέ με οἶνος
ἐξάγει, ὥστ' εἰπεῖν δεινὸν ἔπος περὶ σοῦ.
οὐδὲν ὁμοῖον ἐμοὶ δύναμαι διζήμενος εὑρεῖν
πιστὸν ἑταῖρον, ὅτῳ μή τις ἔνεστι δόλος.
ἐς βάσανον δ' ἐλθὼν παρατρίβομαι ὥστε μολίβδῳ
χρυσός· ὑπερτερίης δ' ἄμμιν ἔνεστι νόος.
πολλά με καὶ συνιέντα παρέρχεται, ἀλλ' ὑπ' ἀ-
σιγῶ, γιγνώσκων ἡμετέρην δύναμιν. (νάγκης
πολλοῖς ἀνθρώποις γλώσσῃ θύραι οὐκ ἐπίκεινται
ἁρμόδιαι, καί σφιν πόλλ' ἀμέλητα μέλει.
πολλάκι γὰρ τὸ κακὸν κατακείμενον ἔνδον, ἄμεινον·
ἐσθλὸν δ' ἐξελθὸν λώϊον, ἢ τὸ κακόν.
πάντων μὲν μὴ φῦναι ἐπιχθονίοισιν ἄριστον,
μηδ' ἐσιδεῖν αὐγὰς ὀξέος ἠελίου·
φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας Ἀΐδαο περῆσαι,
καὶ κεῖσθαι πολλὴν γῆν ἐπαμησάμενον.
φῦσαι καὶ θρέψαι ῥᾷον βροτὸν, ἢ φρένας ἐσθλὰς
ἐνθέμεν. οὐδείς πω τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
ὅστις σώφρον' ἔθηκε τὸν ἄφρονα, καὶ κακὸν ἐσθὸν.
εἰ δ' Ἀσκληπιάδαις τοῦτο ἔδωκε θεὸς,
ἰᾶσθαι κακότητα καὶ ἀτηρὰς φρένας ἀνδρῶν,
πολλοὺς ἂν μισθοὺς καὶ μεγάλους ἔφερον.
εἰ δ' ἦν ποιητόν τε καὶ ἔνθετον ἀνδρὶ νόημα,
οὔποτ' ἂν ἐξ ἀγαθοῦ πατρὸς ἔγεντο κακὸς,
πειθόμενος μύθοισι σαόφροσιν. ἀλλὰ διδάσκων
οὔποτε ποιήσεις τὸν κακὸν ἄνδρ' ἀγαθόν.

Stultus (est,) qui meã quidẽ habet mentẽ in custodijs,
Suam verò ipsius propriam nihil curat. *(nus*
Nemo sanè (in) omnibus est beatus: sed (vir) quidem bo-
Sustinet habere malũ, et non manifestus (est) tamen.
Improbus verò neq; (in) malis nouit, neq; (in) bonis
Animum habens manere. Immortalium autem dona
Varia mortalibus adueniunt: sed sustinere
Oportet dona deorum, qualiacunq; (hi) dant, habere.
Si me vis lauare, capite impolluta à summo
Semper alba aqua fluet nostro:
Inuenies q; me omnibus in rebus, tanquam excoctum
Aurum, rubrum aspectu, quando teritur indice:
Cuius colorem desuper nigra non tangit rubigo,
Neq; caries, semper verò florẽ habet purum *(ticiæ,*
(O) homo, si prudentiæ sortitus esses partem, vt (es) stul-
Et prudens sic, vt demens, fuisses:
Multis admirandus videreris ciuium
Sic, vt nunc nihili dignus es.
Nequaquam vtile est mulier iuuenis viro seni:
Non enim gubernaculo paret, quomodo acatium:
Neq; anchoram habent: abrumpens vero vincula
Sæpe de nocte aliam habet portum.
Nunquã nõ faciẽdis mentẽ adhibe: neq; intẽdas animũ
Rebus, quarum facultas est nulla.
Facile sanè rem dij dederunt, neq; quicquam malam,
Neq; bonam, difficili autem facto gloriam habet.

Circa

Νήπιος, ὃς τὸν ἐμὸν μὲν ἔχει νόον ἐν φυλακῇσι,
    τὸν δ' αὐτοῦ ἴδιον οὐδὲν ἐπιστρέφεται.
οὐδείς τοι πάντ' ἐστὶ πανόλβιος· ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
    τολμᾷ ἔχειν τὸ κακὸν, κ' οὐκ ἐπίδηλος ὅμως.
δειλὸς δ' οὔτε κακοῖσιν ἐπίσταται, οὔτ' ἀγαθοῖσιν
    θυμὸν ἔχων μίμνειν. ἀθανάτων δὲ δόσεις
παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ'· ἀλλ' ἐπιτολμᾶν
    χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν, ἔχειν.
εἴ μ' ἐθέλεις πλύνειν, κεφαλῆς ἀμίαντον ἀπ' ἄκρης
    αἰεὶ λευκὸν ὕδωρ ῥεύσεται ἡμετέρης·
εὑρήσεις δέ με πᾶσιν ἐπ' ἔργμασιν, ὥσπερ ἄπεφθον
    χρυσὸν, ἐρυθρὸν ἰδεῖν, τριβόμενον βασάνῳ·
τοῦ χροιῆς καθύπερθε μέλας οὐχ ἅπτεται ἰὸς,
    οὐδ' εὐρὼς, αἰεὶ δ' ἄνθος ἔχει καθαρόν.
ἄνθρωπ', εἰ γνώμης ἔλαχες μέρος, ὥσπερ ἀνοίης,
    καὶ σώφρων οὕτως, ὥσπερ ἄφρων, ἐγένου,
πολλοῖς ἂν ζηλωτὸς ἐφαίνεο τῶνδε πολιτῶν
    οὕτως, ὥσπερ νῦν οὐδενὸς ἄξιος εἶ.
οὔτοι σύμφερόν ἐστι γυνὴ νέα ἀνδρὶ γέροντι·
    οὐ γὰρ πηδαλίῳ πείθεται, ὡς ἄκατος·
οὐδ' ἄγκυραν ἔχουσιν· ἀπορρήξασα δὲ δεσμὰ
    πολλάκις ἐκ νυκτῶν ἄλλον ἔχει λιμένα.
μή ποτ' ἐπ' ἀπρήκτοισι νόον ἔχε, μηδὲ μενοίνα
    χρήμασιν, τῶν ἄνυσις γίγνεται οὐδεμία.
εὐμαρέως τοι χρῆμα θεοὶ δόσαν, οὔτε τι δειλὸν,
    οὔτ' ἀγαθόν· χαλεπῷ δ' ἔργματι κῦδος ἔχει.

Circa virtutem contere, & tibi iusta amica sunto.
Neq; te vincat lucrum, quod turpe sit.
Neminem horum inuitum manere coge apud nos,
Neq; foràs iube non volentem ire. (nostrûm
Neq; dormientem excita (ô) Simonides, quemcunq;
Armatum vino mollis somnus corripuerit.
Neq; vigilantem iube inuitum dormire:
Omnis enim coacta res molesta est.
Bibere verò volenti astando (quis) misceat:
Non omnes noctes contingit suauia pati.
At ego, modum enim habeo suauis vini, (fectus.
Somni sedatoris malorum memor ero domum pro-
Ostendã aũt q vinum iucundissimum est viro potatu:
Neq; enim sobrius sum, neq; valde ebrius.
Quisquis aũt præterierit potus modũ, non amplius ille
Suæ ipsius linguæ compos est, neq; mentis.
Loquitur autem infinita, quæ sobrijs videntur turpia:
Veretur verò faciens nihil, quando ebrius fuerit:
Antè qui erat sapiens, tunc stultus. Sed tu hæc
Cognoscens, ne libe vinum supra modum:
Sed aut priusquam potus sis, surge, ne te vrgeat
Venter, ceu malum seruum quotidianum.
Aut præsens ne bibe: tu verò habe hoc vanum.
Calicis semper causa sanè potus es.
Hic enim fertur amicorũ gratia, ille verò proponitur:
Illum verò dijs libas, hunc in manu habes.

Negare

ἀμφ' ἀρετῇ τρίβου, καί σοι τὰ δίκαια φίλ' ἔστω,
μηδέ σε νικάτω κέρδος, ὅ, τ' αἰσχρὸν ἔστι.
μηδένα τῶνδ' ἀέκοντα μένειν κατέρυκε παρ' ἡμῖν,
μηδὲ θύραζε κέλευ' οὐκ ἐθέλοντ' ἰέναι.
μηδ' εὕδοντ' ἐπέγειρε σιμωνίδη, ὅν τινα ἡμῶν
θωρηχθέντ' οἴνῳ μαλθακὸς ὕπνος ἕλοι.
μηδὲ τὸν ἀγρυπνέοντα κέλευ' ἀέκοντα καθεύδειν,
πᾶν γὰρ ἀναγκαῖον χρῆμ' : ἀνιηρὸν ἔφυ.
τῷ πίνειν δ' ἐθέλοντι παρασταδὸν οἰνοχοείτω:
οὐ πάσας νύκτας γίγνεται ἁβρὰ παθεῖν.
αὐτὰρ ἐγώ, μέτρον γὰρ ἔχω μελιηδέος οἴνου,
ὕπνου λυσικάκου μνήσομαι οἴκαδ' ἰών.
δείξω δ' ὡς οἶνος χαριέστατος ἀνδρὶ πεπόσθαι:
οὔτε τε γὰρ νήφω, οὔτε λίην μεθύω.
ὃς δ' ἂν ὑπερβάλλῃ πόσιος μέτρον, οὐκέτι κεῖνος
τῆς αὐτοῦ γλώσσης κάρτερος, οὐδὲ νόου.
μυθεῖται δ' ἀπάλαμνα, τὰ νήφουσ' αἴδεται αἰσχρά:
αἰδεῖται δ' ἔρδων οὐδὲν, ὅταν μεθύῃ:
τὸ πρὶν ἐὼν σώφρων, τότε νήπιος. ἀλλὰ σὺ ταῦτα
γινώσκων, μὴ πῖν' οἶνον ὑπερβολάδην.
ἀλλ' ἢ πρὶν μεθύειν ὑπανίστασο, μή σε βιάσθω
γαστὴρ, ὥστε κακὸν λάτριν ἐφημέριον.
ἢ παρεὼν μὴ πῖνε: σὺ δ' ἔχε τοῦτο μάταιον.
τῆς κοτύλης αἰεὶ τοὔνεκά τοι μεθύεις.
ἡ μὲν γὰρ φέρεται βιλοτήσιος, ἡ δὲ πρόκειται:
τὴν δὲ θεοῖς σπένδεις, τὴν δ' ἐπὶ χειρὸς ἔχεις.

Negare non nosti, inuincibilis verò sanè ille (est,)
Qui multis bibens nil ineptum dicet.
Vos verò bene loquimini ad craterem manentes,
Inuicem iurgia diu prohibentes.
In medium loquentes simul cum vno, et cum omnibus,
Et sic conuiuium fit non iucundum.
Insipientis viri simul & sapientis, vinum, quando sanè
Potatur supra modum, leuem facit mentem.
In igne quidem aurum & argentum periti viri
Cognoscunt: viri verò vinum indicat mentẽ, (bibẽs,
Et maximè etiam sapientis, quod supra modum hausit
Ita vt deturpet & (eum qui) prius erat sapiens.
Vino grauor caput (ô) Onomacrite, & mihi vim infert
Vinum, et mentis non amplius ego sum custos
Nostræ: at domus circumcurrit. sed sanè surgens
Tentabo, num fortè & pedes vinum habeat,
Et mentem in pectoribus. timeo autem ne quid stultũ
Faciam ebrius, & magnum dedecus habeam.
Vinum potatum copiosè malum (est:) si verò quis ipsum
Bibat sapienter, non malum (est,) sed bonum.
Venisti sanè (ô) Cleariste profundum pontum permensus
Huc ad nihil habentem, ô miser, nihil habens.
Nauis sanè lateribus sub transtra ponemus nos,
(O) Cleariste, quæ habemus, et quæ tribuũt dij, (nerit
Eorũ aũt q̃ sunt (nobis) optima dabimus: si verò quis ve
(O) Iupiter, amicus qui sit, (dicã ei) recumbe, vt amicitiam habes.

Neq;

ἀρνεῖται δ' οὐκ οἶδας· ἀνίκητος δέ τοι οὗτος,
    ὃς πολλὰς πίνων μή τι μάταιον ἐρεῖ.
ὑμεῖς δ' εὖ μυθεῖσθε παρὰ κρητῆρι μένοντες,
    ἀλλήλων ἔριδας δὴν ἀπερυκόμενοι.
εἰς τὸ μέσον φωνεῦντες ὁμῶς ἑνὶ καὶ συνάπασι·
    χοὔτως συμπόσιον γίγνεται οὐκ ἄχαρι.
ἄφρονος ἀνδρὸς ὁμῶς καὶ σώφρονος οἶνος, ὅταν δὴ
    πίνεθ' ὑπὲρ τὸ μέτρον, κοῦφον ἔθηκε νόον.
ἐν πυρὶ μὲν χρυσόν τε καὶ ἄργυρον ἴδριες ἄνδρες
    γιγνώσκουσ'· ἀνδρὸς δ' οἶνος ἔδειξε νόον.
καὶ μάλα περ πινυτοῦ, τὸν ὑπὲρ μέτρον ἤρετο πίνων,
    ὥστε καταισχῦναι καὶ πρὶν ἐόντα σοφόν.
οἰνοβαρῶ κεφαλὴν Ὀνομάκριτε, καί με βιᾶται
    οἶνος, ἀτὰρ γνώμης οὐκ ἔτ' ἐγὼ ταμίης
ἡμετέρης· τὸ δὲ δῶμα περιτρέχει. ἀλλά γ' ἀναστὰς
    πειρήσω, μή πως καὶ πόδας οἶνος ἔχῃ,
καὶ νόον ἐν στήθεσσι. δέδοικα δὲ μή τι μάταιον
    ἔρξω θωρηχθείς, καὶ μέγ' ὄνειδος ἔχω.
οἶνος πινόμενος πουλὺς, κακός· ἢν δέ τις αὐτὸν
    πίνῃ ἐπισταμένως, οὐ κακός, ἀλλ' ἀγαθός.
ἦλθες δὴ κλεάριστε βαθὺν διὰ πόντον ἀνύσσας
    ἐνθάδ' ἐπ' οὐδὲν ἔχοντ', ὦ τάλαν, οὐδὲν ἔχων.
νηός τοι πλευρῇσιν ὑπὸ ζυγὰ θήσομεν ἡμεῖς,
    κλεάριστ', οἷ' ἔχομεν, χ' οἷα διδοῦσι θεοί.
τῶν δ' ὄντων τὰ ἄριστα παρέξομεν· ἢν δέ τις ἔλθῃ
    ζεῦ φίλος ὤν, κατάκεισ', ὡς φιλότητος ἔχεις.

Neq; quid facultatum mearum celabo (te,) neq;
Tui causa hospitij aliunde afferemus.(quid maius
Si verò quis percontetur (de) mea vita, sic illi dicito:
Quod bene quidē, difficulter: q̄ difficulter vero, maxi
Sic vt vnū quidē hospitē patriū non reijcere, (mè bene,
Xenia vero plura est non potens præbere.
Non te frustra (ô) Plute mortales coluit maximè:
Reuera enim facilè calamitatem fers.
Etenim diuitias quidem habere bonos par est:
Paupertas vero malo commoda viro ferre.
Heu meam pubertatem, & senectutem exitialem:
Hanc quidem imminentē, illam vero discedentem,
Neq; quenquam prodidi amicum, & fidelem socium:
Neq; in meo animo dolosum nihil inest.
Semper mihi charum cor exultat, quando audiero
Tibias sonantes desiderabilem sonum.
Lætor vero bene bibens, & tibicinem audiens:
Lætor vero benesonam manibus lyram tenens.
Nunquam seruile caput rectum natum est:
Sed semper obliquum, & ceruicem obliquam habet.
Neq; enim ex scylla rosæ nascuntur, neq; hyacinthus:
Neq; unquam ex ancilla filius ingenuus.
Nullus vir, amice Cyrne, compedes fabricat sibi,
Si non meam mentem decipiunt dij.
Timeo ne hanc ciuitatem, (ô) Polypæda, iniuria
Quæ Centauros crudiuoros, perdat:

Opor-

οὔτε τι τῶν ὄντων ἀποθήσομαι, οὔτε τι μεῖζον
σῆς ἕνεκα ξενίης ἄλλοθεν οἰσόμεθα.
ἢν δέ τις εἰρωτᾷ τὸν ἐμὸν βίον, ὧδέ οἱ εἰπεῖν,
ὡς εὖ μὲν χαλεπῶς, ὡς χαλεπῶς δὲ μάλ' εὖ,
ὥσθ' ἕνα μὲν ξεῖνον πατρώϊον οὐκ ἀπολείπειν,
ξείνια δὲ πλεόν' ἐς οὐ δυνατὸς παρέχειν.
οὐ σὲ μάτην, ὦ πλοῦτε, βροτοὶ τιμῶσι μάλιστα:
ἦ γὰρ ῥηϊδίως τὴν κακότητα φέρεις.
καὶ γάρ τοι πλοῦτον μὲν ἔχειν ἀγαθοῖσιν ἔοικεν:
ἡ πενίη δὲ κακῷ σύμφορος ἀνδρὶ φέρειν.
οἴμοι ἐγὼν ἥβης καὶ γήραος οὐλομένοιο,
τοῦ μὲν ἐπερχομένου, τῆς δ' ἀπανισαμένης.
οὔτε τινὰ προὔδωκα φίλον, καὶ πιστὸν ἑταῖρον,
οὔτ' ἐν ἐμῇ ψυχῇ δούλιον οὐδὲν ἔνι.
αἰεί μοι φίλον ἦτορ ἀγάλλεται, ὁππότ' ἀκούσω
αὐλῶν φθεγγομένων ἱμερόεσσαν ὄπα.
χαίρω δ' εὖ πίνων, καὶ ὑπ' αὐλητῆρος ἀκούων:
χαίρω δ' εὔδογγον χερσὶ λύρην ὀχέων.
οὔποτε δουλείη κεφαλὴ εὐθεῖα πέφυκεν,
ἀλλ' αἰεὶ σκολιὴ, κ' αὐχένα λοξὸν ἔχει.
οὔτε γὰρ ἐκ σκίλλης ῥόδα φύεται, οὐδ' ὑάκινθος:
οὐδέ ποτ' ἐκ δούλης τέκνον ἐλευθέριον.
οὔτις ἀνὴρ, φίλε Κύρνε, πέδας χαλκεύεται αὐτῷ,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
δειμαίνω μὴ τήνδε πόλιν πολυπαίδη ὕβρις,
ἥπερ κενταύρους ὠμοφάγους, ὀλέσῃ.

Oportet me ad amussim, et rectam rationem, hanc iu-
Cyrne causam: æquumq́ utrisq́ dare (dicare
Vatibus, auibusq́, & ardentibus sacrificijs,
Vt non erroris turpe dedecus habeam.
Neminem vnquam malo vrge, sed iusto.
Beneficentia nihil (est) melius.
Nuncius mutus bellum multilacrymum excitat
Cyrne, ex procul conspicua apparens specula.
Quin equis inijce velocibus fræna,
Hostilibus enim ipsos viris occursuros video.
Non multo spacio pertransibunt semitam,
Nisi meam mentem fallunt dij. (tutum virum,
Oportet forti esse animo grauibus in doloribus consti-
Aq́ dijs petere liberationem immortalibus.
Considera, periculum quidem in nouaculæ stat acie:
Aliquando multa habebis, aliquando pauciora:
Ita vt tu neq́ valde abundans possessionibus fias,
Neq́ tu in multam opulentiam euadas.
Sit mihi alia quidem me habere, alia verò multa do-
Opes hostium amicis habere. (nare:
Vocari verò ad conuiuium, sedere autem iuxta bonum
Virum, vtilem sapientiam omnem scientem,
(Causa) intelligendi, quãdo aliquid dixerit sapiens, vt
Et hoc ad domum lucrum habens abeas. (docearis,
Pubertate oblectans (me) ludo: diu enim sub
Terra, amissa anima, iacebo sicut lapis

χρή με παρὰ στάθμην καὶ γνώμην τήνδε δικάσσαι
Κύρνε δίκην, ἶσόν τ' ἀμφοτέροισι δόμεν,
μάντεσιν, οἰωνοῖς τε, καὶ αἰθομένοις ἱεροῖσιν,
ὄφρα μὴ ἀμπλακίης αἰσχρὸν ὄνειδος ἔχω.
μηδένα πω κακότητι βιάζεο, τῷ δὲ δικαίῳ
τῆς εὐεργεσίης οὐδὲν ἀρειότερον.
ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει
Κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.
ἀλλ' ἵπποις ἔμβαλλε ταχυπτερύγεσσι χαλινοὺς,
δηίων γάρ σφ' ἀνδρῶν ἀντιάσειν δοκέω.
οὐ πολλὸν τὸ μεσηγὺ διαπρήξουσι κέλευθον,
εἰ μὴ ἐμὴν γνώμην ἐξαπατῶσι θεοί.
χρὴ τολμᾶν χαλεποῖσιν ἐν ἄλγεσι κείμενον ἄνδρα,
πρός τε θεῶν αἰτεῖν ἔκλυσιν ἀθανάτων.
φράζεο, κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς:
ἄλλοτε πόλλ' ἕξεις, ἄλλοτε παυρότερα.
ὥστε σε μήτε λίην ἀφνεὸν κτεάτεσσι γενέσθαι,
μήτε σέ γ' ἐς πολλὴν χρημοσύνην ἐλάσαι.
εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ' ἐπιδοῦναι:
χρήματα τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν.
κεκλῆσθαι δ' ἐς δαῖτα, παρέζεσθαι δὲ παρ' ἐσθλὸν
ἄνδρα, χρεὼν σοφίην πᾶσαν ἐπιστάμενον,
τοῦ συνιεῖν, ὁπότ' ἄν τι λέγῃ σοφὸν, ὄφρα διδαχθῇς,
καὶ τοῦτ' εἰς οἶκον κέρδος ἔχων ἀπίῃς.
ἥβῃ τερπόμενος παίζω: δηρὸν γὰρ ἄνερθεν
γῆς, ὀλέσας ψυχὴν κείσομαι, ὥστε λίθος

ἄφθογ-

Mutus : linquam autem amabilem lucem solis.
Quamuis verò bonus fuerim, videbor nihil amplius.
Opinio q̃ dē hominib. malū magnū (est,) experiētia aūt
Multi inexpertā opinionē habēt bonorū. (optimū.
Benè habeo, benè habe. quid nuncium alium mittis?
Beneficij facile (est) nuncium.
Me amici produnt, quoniam inimicum fugio,
Tanquam gubernator Chœradas marinas.
Facilè (magis) ex bono facere malū, quā ex malo bo-
Ne me doce: minimè tantus sum, (vt) discam. (num.
Odi malum virum: tacita verò adsum,
Paruæ auis leuem habens mentem. (uum,
Odi verò mulierē circūcursantem: virumq; proter-
Quicunq; alienum vult aruum arare.
Sed quæ quidem præterierunt, impossibilia sunt facta
Opera: quæ autem post (erunt,) custodiæ curæ sint.
Omnibus sanè periculum in rebus: neq; quis nouit
Quò euadere futurus est, re incipiente.
Sed hic quidem celebrari tentans, non prouidus,
In magnum incommodum, & graue cecidit.
Sed benefacienti Deus in omnibus ponit
Successum bonum, liberationem stulticiæ.
Tolerare oportet quæ dant dij hominibus mortalibus,
Facileq; ferre vtranq; sortem.
Neq; malis ægrotans ange mentem, neq; bonis
Oblecteris repentè, ante (q̃) finem extremū videris.

ἄφθογγος, λείψω δ' ἐρατὸν φάος ἠελίοιο.
ἔμπης δ' ἐσθλὸς ἐὼν ὄψομαι οὐδὲν ἔτι.
δόξα μὲν ἀνθρώποισι κακὸν μέγα, πεῖρα δ' ἄριστον.
πολλοὶ ἀπείρητον δόξαν ἔχουσ' ἀγαθῶν.
εὖ ἔρδω, εὖ πράττε, τί κ' ἄγγελον ἄλλον ἰάλλεις;
Τῆς εὐεργεσίης ῥηιδίη ἀγγελίη.
Οἵ με φίλοι προδιδοῦσιν, ἐπεὶ τόν γ' ἐχθρὸν ἀλεῦμαι,
ὥστε κυβερνήτης χοιράδας εἰναλίας.
ῥήδιον ἐξ ἀγαθοῦ θεῖναι κακὸν, ἢ 'κ κακοῦ ἐσθλόν.
μή με δίδασκ': οὔτοι τηλίκος εἰμὶ μαθεῖν.
ἐχθαίρω κακὸν ἄνδρα: καλυψαμένη δὲ πάρειμι,
μικρῆς ὄρνιθος κοῦφον ἔχουσα νόον.
ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.
ἀλλὰ τὰ μὲν προβέβηκεν, ἀμήχαν' ἔνεστι γένεσθαι
ἔργα: τὰ δ' ἐξοπίσω τῇ φυλακῇ μελέτω.
πᾶσιν τοι κίνδυνος ἐπ' ἔργμασιν. οὐδέ τις οἶδε
ποῖ σχήσειν μέλλει, πρήγματος ἀρχομένου.
ἀλλ' ὁ μὲν εὐδοκιμεῖν πειρώμενος, οὐ προνοήσας,
εἰς μεγάλην ἄτην καὶ χαλεπὴν ἔπεσε.
τῷ δὲ καλῶς ποιεῦντι θεὸς περὶ πάντα τίθησι,
συντυχίην ἀγαθήν, ἔκλυσιν ἀφροσύνης.
τολμᾶν χρὴ τὰ διδοῦσι θεοὶ θνητοῖσι βροτοῖσι,
ῥηϊδίως δὲ φέρειν ἀμφοτέρων τὸ λάχος.
μήτε κακοῖσι νοσῶν λυποῦ φρένα, μήτ' ἀγατοῖσι
τερφθῇς ἐξαπίνης, πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν.

ἄνθρω-

(O) homo, inter nos à longe simus amici:
Præter hanc, omnis rei est satietas.
Diu sanè et amici simus, cæterũ etiam alijs conuersari
Viris, qui tuam magis cognoscunt mentem.
Non me fefellisti iens per viam, quam iam & prius
Agebas, furans nostram amicitiam.
Peri (ô) dijsq; inimice, & hominibus infidelis,
Frigidum qui in sinu varium habebas anguem.
Talia verò & Magnetas perdiderũt facinora, et iniu-
Qualia nunc sacrã hanc ciuitatem occupant. (ria.
Multo sanè plures (quàm) fames, satietas perdidit iã
Viros, quotquot parte plus habere volebant.
(In) initio mendacij modica gratia, atq; in fine:
Turpe sanè lucrum, & malum vtrunq;
Est: neq; quicquam pulcrum (est, ei) quem mendacium
Viro: et si exierit primùm ex ore. (comitetur,
Non difficile (est) vituperare propinquum, neq; ipsum
Laudare: improbis viris hæc curæ sunt.
Tacere autem non volunt mali, mala garrientes,
Sed boni omnium modum sciunt habere.
Neminem prorsus bonum, & moderatum virum,
Eorum (qui) nunc (sunt,) hominum sol aspicit.
Non admodũ hominib. ex animi sentẽtia omnia fiunt,
Multo enim mortalib. præstantiores (sunt) immor.
Multum in anxietatibus versor, mœrens corde: (tales,
Summam enim paupertatem non prætercurrimus.

Qui

ἄνθρωπ', ἀλλήλοισιν ἀπόπροθεν ὦμεν ἑταῖροι·
　　πλὴν τούτου, παντὸς χρήματός ἐστι κόρος.
δὴν δὴ καὶ φίλοι ὦμεν· ἀτάρ τ' ἄλλοισιν ὁμίλει
　　ἀνδράσιν, οἳ τὸν σὸν μᾶλλον ἴσασι νόον.
οὐ μ' ἔλαθες φοιτῶν κατ' ἀμαξιτὸν, ἣν ἄρα καὶ πρὶν
　　ἠλάστρεις, κλέπτων ἡμετέρην φιλίην.
ἔρρε θεοῖσίν τ' ἐχθρὲ, καὶ ἀνθρώποισιν ἄπιστε,
　　ψυχρὸν ὃς ἐν κόλπῳ ποικίλον εἶχες ὄφιν.
τοιάδε καὶ μάγνητας ἀπώλεσεν ἔργα, καὶ ὕβρις,
　　οἷα τὰ νῦν ἱερὴν τήνδε πόλιν κατέχει.
πολλῷ τοι πλέονας λιμοῦ κόρος ὤλεσεν ἤδη
　　ἄνδρας, ὅσοι μοίρης πλεῖον ἔχειν ἔθελον.
ἀρχῇ ἔπι ψεύδους μικρὴ χάρις, ἐς δὲ τελευτὴν
　　αἰσχρὸν δὴ κέρδος καὶ κακὸν ἀμφότερον
γίγνεται. οὐδέ τι καλὸν, ὅτῳ ψεῦδος προσομαρτῇ
　　ἀνδρὶ, κἂν ἐξέλθῃ πρῶτον ἀπὸ στόματος.
οὐ χαλεπὸν ψέξαι τὸν πλήσιον, οὐδὲ μὲν αὐτὸν
　　αἰνῆσαι· δειλοῖς ἀνδράσι ταῦτα μέλει.
σιγᾶν δ' οὐκ ἐθέλουσι κακοὶ, κακὰ λεσχάζοντες·
　　οἱ δ' ἀγαθοὶ πάντων μέτρον ἴσασιν ἔχειν.
οὐδένα παμπήδην ἀγαθὸν καὶ μέτριον ἄνδρα
　　τῶν νῦν ἀνθρώπων ἠέλιος καθορᾷ.
οὔ τι μάλ' ἀνθρώποις καταθύμια πάντα τελεῖται·
　　πολλὸν γὰρ θνητῶν κρέσσονες ἀθάνατοι.
πόλλ' ἐν ἀμηχανίησι κυλίνδομαι, ἀχνύμενος κῆρ·
　　ἄκρην γὰρ πενίην οὐχ ὑπερεδράμομεν.

Quilibet diuitem virũ colit, cõtemnit aũt pauperem:
Omnibus vero hominibus ea inest mens.
Omnigenæ nequitiæ inter homines sunt,
Omnigenæq; virtutes, & vitæ artes.
Difficile (est) sapientem apud insipientes multa loqui,
Et tacere semper: hoc enim non (est) possibile.
Turpe sanè (est) ebrium apud viros sobrios esse:
Turpe vero, si sobrius apud ebrios maneat.
Pubertas & adolescentia alleuat mentem uri:
Multorum vero effert animum in errorem.
Cui nõ animi libidine fortior (est) mens, (ille) semper in
Cyrne, & magnis versatur in erroribus, (noxis,
Consulta bis & ter, quod tibi in mentem venerit:
Nocuus enim profecto præceps vir est.
Viros bonos sequitur consilium & pudor:
Qui nunc inter multos reuera (sunt) pauci.
Spes & periculum inter homines (sunt) similes:
Illa enim grauia sunt numina, vtrumq;.
Sæpe præter opinionem & spem contingit inuenire
Res virorum: consilijs vero non inest finis.
Non sanè molestia afficit vllus neq; amicum, neq; ini-
Nisi seriam rem consequaris. (micum.
Multi apud craterem amici sunt sodales:
In autem seria re pauciores.
Paucos curatores fideles inuenias amicos,
Positus in magna animi anxietate.

Iam

πᾶς τις πλούσιον ἄνδρα τίει, ἀτίει δὲ πενιχρόν·
　　πᾶσιν δ' ἀνθρώποις αὐτὸς ἔνεστι νόος.
παντοῖαι κακότητες ἐν ἀνθρώποισιν ἔασι,
　　παντοῖαι δ' ἀρεταί, καὶ βιότου παλάμαι.
ἀργαλέον φρονέοντα παρ' ἄφροσι πόλλ' ἀγορεύειν,
　　καὶ σιγᾶν αἰεί· τοῦτο γὰρ οὐ δυνατόν.
αἰσχρόν τοι μεθύοντα παρ' ἀνδράσι νήφουσ' εἶναι,
　　αἰσχρὸν δ' εἰ νήφων παρ μεθύουσι μένῃ.
ἥβη καὶ νεότης ἐπικουφίζει νόον ἀνδρός,
　　πολλῶν δ' ἐξαίρει θυμὸν ἐς ἀμπλακίην.
ᾧ περ μὴ θυμοῦ κρέσσων νόος, αἰὲν ἐν ἄταις
　　Κύρνε τι, καὶ μεγάλαις κεῖται ἐν ἀμπλακίαις.
βουλεύου δὶς καὶ τρὶς, ὅ,τι κ' ἐπὶ τὸν νόον ἔλθοι·
　　ἀτηρὸς γάρ τοι λάβρος ἀνὴρ τελέθει.
ἀνδράσι τοῖς ἀγαθοῖς ἕπεται γνώμη τε καὶ αἰδώς,
　　οἳ νῦν ἐν πολλοῖς ἀτρεκέως ὀλίγοι.
ἐλπὶς καὶ κίνδυνος ἐν ἀνθρώποισιν ὅμοιοι·
　　οὗτοι γὰρ χαλεποὶ δαίμονες ἀμφότεροι.
πολλάκι παρ δόξαν τε καὶ ἐλπίδα γίγνεται εὑρεῖν
　　ἔργ' ἀνδρῶν· βουλαῖς δ' οὐκ ἐπέγεντο τέλος.
οὔτοι κήδει ὁ εἷς οὔτ' εὔνουν, οὔτε τὸν ἐχθρὸν,
　　εἰ μὴ σπουδαίου πρήγματος ἀντιτύχοις.
πολλοὶ παρ κρητῆρι φίλοι γίγνονται ἑταῖροι·
　　ἐν δὲ σπουδαίῳ πρήγματι παυρότεροι.
παύρους κηδεμόνας πιστοὺς εὕροις κεν ἑταίρους,
　　κείμενος ἐν μεγάλῃ θυμοῦ ἀμηχανίῃ.

Iam nunc pudor quidem inter homines perijt,
Sed impudentia terram circumit.
Heu improba paupertas, cur meis decumbens humeris
Corpus deturpas, & mentem nostram?
Turpia autem me non volentem vi, & multa doces,
Bona ab hominibus & honesta edoctum?
Beatus sim, & dijs charus immortalibus,
Cyrne: virtutem verò aliam nullam amo.
Tecum Cyrne affecto malè mœremus omnes:
Sed sanè alienus dolor diem vnum durat tantùm.
Nihil nimis difficilibus cōtristeris mentem, neq; bonis
Gaude: quoniam est viri omnia ferre boni.
Neq; iurare oportet hoc aliquid, nunquā res hæc erit:
Dij etenim oderunt, quibus adest finis.
Et facere sanè aliquid: & ex malo bonum factum est,
Et malum ex bono. & pauper vir (uit
Statim valde ditauit (se:) et qui valde multa acquisi-
Derepentè, omnia profectò perdidit nocte vna.
Et sapiens peccauit, & insipientem sæpe gloria
Secuta est: & honorē, etiā (qui) malus erat, inuenit.
Si quidem opes haberem (ô) Simonida, quales noui,
Non possem angi bonis congrediens:
Nunc aūt me cognoscentē prætereunt: sum verò mutus
Opibus, multis sciens licet melius adhuc.
Quare nunc ferimur, velis albis expassis,
Melio ex ponto noctem per tenebrosam.

ἤδη νῦν αἰδὼς μὲν ἐν ἀνθρώποισιν ὄλωλεν,
αὐτὰρ ἀναιδείη γαῖαν ἐπιστρέφεται.
ἆ δειλὴ πενίη, τί ἐμοῖσι καθημένη ὤμοις
σῶμα καταισχύνεις, καὶ νόον ἡμέτερον;
αἰσχρὰ δέ μ᾽ οὐκ ἐθέλοντα βίη, καὶ πολλὰ διδάσκεις,
ἐσθλὰ παρ᾽ ἀνθρώπων καὶ καλ᾽ ἐπιστάμενον;
εὐδαίμων εἴην, καὶ θεοῖς φίλος ἀθανάτοισι,
Κύρν᾽: ἀρετῆς δ᾽ ἄλλης οὐδεμίης ἔραμαι.
σὺν σοὶ Κύρνε παθόντι κακῶς ἀνιώμεθα πάντες:
ἀλλά τοι ἀλλότριον κῆδος ἐφημέριον.
μηδὲν ἄγαν χαλεποῖσιν ἀσῶ φρένα, μήδ᾽ ἀγαθοῖσι
χαῖρ᾽: ἐπεὶ ἔστ᾽ ἀνδρὸς πάντα φέρειν ἀγαθοῦ.
οὐδ᾽ ὀμόσαι χρὴ τοῦτό τι, μήποτε πρῆγμα τόδ᾽ ἔσται:
θεοὶ καὶ γὰρ νεμέσωσ᾽, οἷσιν ἔπεστι τέλος.
καὶ πρῆξαι μέντοι τι: καὶ ἐκ κακοῦ ἐσθλὸν ἔγεντο,
καὶ κακὸν ἐξ ἀγαθοῦ. καί τε πενιχρὸς ἀνὴρ
αἶψα μάλ᾽ ἐπλούτησε: καὶ ὃς μάλα πολλὰ πέπασται
ἐξαπίνης, πάντ᾽ οὖν ὤλεσε νυκτὶ μιᾷ.
καὶ σώφρων ἥμαρτε, καὶ ἄφρονι πολλάκι δόξα
ἕσπετο: καὶ τιμῆς, καὶ κακὸς ὤν, ἔλαχεν.
εἰ μὲν χρήματ᾽ ἔχοιμι σιμωνίδη, οἷά περ ἤδειν,
οὐκ ἂν ἀνιῴμην τοῖς ἀγαθοῖσι συνών:
νῦν δέ με γιγνώσκοντα παρέρχεται: εἰμὶ δ᾽ ἄφωνος
χρημοσύνῃ, πολλῶν γνοὺς περ ἄμεινον ἔτι.
οὕνεκα νῦν φερόμεσθα, καθ᾽ ἱστία λευκὰ βαλόντες,
μηλίου ἐκ πόντου νύκτα διὰ δνοφερήν.

Exhaurire aũt (sentinã) non volunt: superat aũt mare
Vtrumq; nauis latus: vbi valde quis difficilè
Seruatur illi verò dormiũt: gubernatorẽ quidẽ fecerũt
Bonũ sanè, qui custodiã habebat peritè. (quiescere
Opes autem rapiunt ui: decor verò periyt.
Diuisio autem non amplius fit in medium.
Baiuli verò imperant, mali autem super bonos:
Timeo ne quo modo nauem fluctus absorbeat.
Hæc mihi ænigmaticè dicta sint, occulta probis:
Cognoscere aũt potest quis etiã malum, si sapiens sit.
Multi diuitias habent imperiti: alij autem honesta
Quærunt, graui oppressi paupertate.
Facere autem vtriusq; difficultas incumbit:
Prohibent enim hos quidem opes, illos verò mens.
Non licet mortalibus aduersus immortales pugnare,
Neq; (in) ius vocare: nemini hoc fas (est.)
Non oportet pascere, quod non pascendum fuerit:
Neq; facere, quod non melius sit perficere.
Gaudens benè perficias viam magnum per pontum,
Et te Neptunus gaudium amicis reducat.
Multos sane satietas viros perdidit insipiẽtes: (adsunt.
Cognoscere enim difficile est modum, quando bona
Non possum tibi (ò) anime præbere necessaria omnia:
Sustine. nam pulchra non tu solus amas.
Benè q̃dẽ habẽte me, multi (sunt) amici. Si uero q̃d si-
Contigerit, pauci fidelem habent mentem. (nistrum
Turba

ἀντλεῖν δ' οὐκ ἐθέλουσιν, ὑπερβάλλει δὲ θάλασσα
ἀμφοτέρων τοίχων, ἦ μάλα τις χαλεπῶς
σώζεται. οἳ δ' εὕδουσι· κυβερνήτην μὲν ἔπαυσαν
ἐσθλόν γ', ὃς φυλακὴν εἶχεν ἐπισταμένως.
χρήματα δ' ἁρπάζουσι βίῃ· κόσμος δ' ἀπόλωλε.
δασμὸς δ' οὐκ ἔτ' ἴσως γίγνεται εἰς τὸ μέσον.
φορτηγοὶ δ' ἄρχουσι, κακοὶ δ' ἀγαθῶν καθύπερθεν·
δειμαίνω μήπως ναῦν κατὰ κῦμα πίῃ.
ταῦτά μοι ἠνίχθω κεκρυμμένα τοῖς ἀγαθοῖσι·
γιγνώσκοι δ' ἄν τις καὶ κακὸν, ἂν σοφὸς ᾖ.
πολλοὶ πλοῦτον ἔχουσιν ἀΐδριες· οἱ δὲ τὰ καλὰ
ζητοῦσιν χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ.
ἕρδειν δ' ἀμφοτέροισιν ἀμηχανίη παράκειται·
εἴργει γὰρ τοὺς μὲν χρήματα, τοὺς δὲ νόος.
οὐκ ἔστι θνητοῖσι πρὸς ἀθανάτους μαχέσασθαι,
οὐδὲ δίκην εἰπεῖν· οὐδενὶ τοῦτο θέμις.
οὐ χρὴ ποιμαίνειν, ὅ, τι μὴ ποιμαντέον εἴη.
οὐδ' ἔρδειν, ὅ, τι μὴ λῷον ᾖ τελέσαι.
χαίρων εὖ τελέσειας ὁδὸν μεγάλου διὰ πόντου,
καί σε Ποσειδάων χάρμα φίλοις ἀγάγοι.
πολλούς τοι κόρος ἄνδρας ἀπώλεσεν ἀφρονέοντας·
γνῶναι γὰρ χαλεπὸν μέτρον, ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ.
οὐ δύναμαί σοι θυμὲ παρασχεῖν ἄρμενα πάντα·
τέτλαθι. τῶν δὲ καλῶν οὔτι σὺ μοῦνος ἐρᾷς.
εὖ μὲν ἔχοντος ἐμοῦ, πολλοὶ φίλοι· ἢν δέ τι δεινὸν
ἐγκύρσῃ, παῦροι πιστὸν ἔχουσι νόον.

Turbæ autem hominum virtus vnica est hæc,
Ditescere: sed aliarum rerum nullus sanè est vsus.
Neq; si iusticiam quidem habeas Rhadamanthi ipsius,
Plura verò scieueris (quàm) Aeolides Sisyphus:
Qui etiam ex inferno peritijs redijt,
Persuasa Proserpina blandis verbis,
Quæ hominibus præbet obliuionem, lædens sensum:
Alius verò nondum quis hoc considerauit,
Quemcunq; sanè mortis nigra nebula obtexerit,
Veneritq; in horridum locum mortuorum,
Nigrasq; portas transierit, quæ mortuorum
Animas cohibent, etsi recusantes.
Verùm tamen illinc Sisyphus rursus redijt heros,
Ad lucem solis, sua variarum rerum peritia.
Neq; si falsa quidem facis veri similia,
Linguam habens bonam Nestoris diuini:
Celerior autem fueris pedes velocibus Harpyis,
Et filijs Boreæ, quorum celeriter eunt pedes:
At certè oportet omnes sententiam hanc reponere,
Quòd diuitiæ plurimã (in) omnib. habent potestatem.
Æqualiter diuites sunt, (is) cui multum argentum est,
Et aurum, & terræ farriferæ arua,
Equiq; muliq;: & cui necessaria adsunt
Ventriq; & lateribus, & pedibus grata pati,
Pueri & mulieris. quando verò illorum venerit
Tempus, & cum pubertate est congruum.

Hæc

πλήθει δ' ἀνθρώπων ἀρετὴ μία γίγνεται ἥδε,
 πλουτεῖν: τῶν δ' ἄλλων οὐδὲν ἄρ' ἦν ὄφελος.
οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχοις ῥαδαμάνθυος αὐτοῦ,
 πλείονα δ' εἰδείης αἰολίδου Σισύφου:
ὅς τε καὶ ἐξ ἀΐδαο πολυϊδρίῃσιν ἀνῆλθεν,
 πείσας Περσεφόνην αἱμυλίοισι λόγοις,
ἥ τε βροτοῖς παρέχει λήθην, βλάπτουσα νόημα:
 ἄλλος δ' οὔπω τις τοῦτό γ' ἐπεφράσατο,
ὅν τινα δὴ θανάτοιο μέλαν νέφος ἀμφικαλύψοι,
 ἔλθοι δ' ἐς κρυερὸν χῶρον ἀποφθιμένων,
κυανέας τε πύλας παραμείψεται, αἵτε θανόντων
 ψυχὰς εἴργουσιν, καίπερ ἀναινομένας.
ἀλλ' ἄρα κἀκεῖθεν Σίσυφος πάλιν ἤλυθεν ἥρως.
 ἐς φάος ἠελίου σφῇσι πολυφροσύναις.
οὐδ' εἰ ψεύδεα μὲν ποιεῖς ἐτύμοισιν ὁμοῖα,
 γλῶσσαν ἔχων ἀγαθὴν Νέστορος ἀντιθέου:
ὠκύτερος δ' ἔησθα πόδας ταχεῶν ἁρπυιῶν,
 καὶ παίδων Βορέου, τῶν ἄφαρ εἰσὶ πόδες:
ἀλλά γε χρὴ πάντας γνώμην ταύτην καταθέσθαι,
 ὡς πλοῦτος πλείστην πᾶσιν ἔχει δύναμιν.
ἶσόν τι πλουτοῦσιν, ὅτῳ πολὺς ἄργυρός ἐστι,
 καὶ χρυσὸς, καὶ γῆς πυροφόρου πεδία,
ἵπποι θ', ἡμίονοί τε: καὶ ᾧ τὰ δέοντα πάρεστι,
 γαστρί τε καὶ πλευραῖς, καὶ ποσὶν ἁβρὰ παθεῖν,
παιδός τ' ἠδὲ γυναικὸς, ὅταν δέ κε τῶν ἀφίκηται
 ὥρη, σὺν δ' ἥβη γίγνεται ἁρμόδιος.

Hæc(ſunt)diuitiæ hominibus. nam ſuperfluas omnes
Opes habens nemo venit in infernum:
Neq; pretia dans mortem fugerit, neq; graues
Morbos, neq; malam ſenectutem inſtantem.
(O) Iupiter pater, vtinã fiãt dijs amica, ſceleſtis quidẽ
Contumeliam placere, & ipſis hoc ſit gratum,
Animo improba facinora: in mẽtibus autem quiſquis
Fecerit, deos nihil curans, (crudelis
Ipſum poſtea rurſus luere mala, neq; poſtea
Patris improbitas liberis ſit malum.
Filij uero, qui(cũ ſint)iniuſti patris, iuſta cognoſcentes
Faciunt, (ô) Iupiter, tuam iram reuerentes,
Ab initio iuſta inter ciues amantes,
Ne quam transgreſſionem luant parentum.
Hæc ſint beatis dijs grata. nunc uerò qui facit(ſcelus)
(Ille)effugit: pœnam autem alius poſtea fert.
Et hoc, (ô)immortalium rex, quomodo eſt iuſtum,
Facinora qui vir extrà exiſtens iniuſta,
Nullã iniquitatem habens, neq; iuſiurãdum impium,
Sed iuſtus exiſtens, non iuſta patiatur?
Quis itaq; et homo alius reſpiciens ad eum, poſtea
Veneretur deos, & quem animum habens?
Quando uir iniuſtus et ſceleratus, neq; cuiuſquã viri,
Neq; quicquam deorum iram timens,
Contumeliam facit(alijs)diuitijs ſaturatus: iuſti verò
Affliguntur graui preſſi paupertate?

ταῦτ' ἄφενος θνητοῖσι. τὰ γὰρ περιώσια πάντα
　　χρήματ' ἔχων οὐδεὶς ἔρχεται εἰς ἀΐδην:
οὐδ' ἂν ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρείας
　　νούσους, οὐδὲ κακὸν γῆρας ἐπερχόμενον.
ζεῦ πάτερ, εἴθε γένοιτο θεοῖς φίλα, τοῖς μὲν ἀλιτροῖς
　　ὕβριν ἁδεῖν, καί σφιν τοῦτο γένοιτο φίλον,
θυμῷ σχέτλια ἔργα, μετὰ φρεσὶ δ' ὅστις ἀπηνής
　　ἐργάζοιτο, θεῶν μηδὲν ὀπιζόμενος,
αὐτὸν ἔπειτα πάλιν τῖσαι κακά, μηδέ τ' ὀπίσω
　　πατρὸς ἀτασθαλίη παισὶ γένοιτο κακόν.
παῖδες δ' οἵ τ' ἀδίκου πατρὸς τὰ δίκαια νοεῦντες
　　ποιῶσι, Κρονίδη, σὸν χόλον ἁζόμενοι,
ἐξ ἀρχῆς τὰ δίκαια μετ' ἀστοῖσιν φιλέοντες,
　　μή τιν' ὑπερβασίην ἀντιτίνειν πατέρων.
ταῦτ' εἴη μακάρεσσι θεοῖς φίλα. νῦν δ' ὁ μὲν ἔρδων
　　ἐκφεύγει, τὸ κακὸν δ' ἄλλος ἔπειτα φέρει.
καὶ τοῦτ', ἀθανάτων βασιλεῦ πῶς ἐστι δίκαιον,
　　ἔργων ὅστις ἀνὴρ ἐκτὸς ἐὼν ἀδίκων,
μή τιν' ὑπερβασίην κατέχων, μήθ' ὅρκον ἀλιτρὸν,
　　ἀλλὰ δίκαιος ἐὼν, μὴ τὰ δίκαια πάθῃ;
τίς δὴ καὶ βροτὸς ἄλλος ὁρῶν πρὸς τοῦτον, ἔπειτα
　　ἅζοιτ' ἀθανάτους, καὶ τίνα θυμὸν ἔχων;
ὁππότ' ἀνὴρ ἄδικος καὶ ἀτάσθαλος, οὔτε τευ ἀνδρὸς,
　　οὔτε τι ἀθανάτων μῆνιν ἀλευόμενος,
ὑβρίζει πλούτῳ κεκορημένος: οἱ δὲ δίκαιοι
　　τρύχονται, χαλεπῇ τειρόμενοι πενίῃ;

ταῦ-

Hæc discens (ô) chare sodalis, iustè opes acquire,
Prudentem animum habens sine peccato,
Semper horum versuum memor: ad postremum verò
Probabis verbo frugi obtemperans.
Iupiter quidem (super) hanc ciuitatē teneat (in) æthere
Semper dextram manum in illæsionem, (manens
Aliiq́ immortales beati dij: sed Apollo
Continet linguam, & mentem nostram:
Cithara rursus sonet sacrum melos, siue etiam tibia:
Nos verò libationibus deos placantes
Bibamus, iucunda inter nos loquentes,
Nil Medorum metuentes bellum.
Hic esse, & meliorem lætum animum habentes,
Sine curis hilariter viuere
Oblectatos, longè verò malas sortes arcere,
Senectutemq́ exitialem, & mortis finem,
Oportet Musarum famulum et nuncium, si quid exi-
Nouerit sapientiæ, non inuidum esse: (mium
Sed alia quidē inquirere, alia verò iudicare, alia verò
Quid ipsis profuerit solus sciens? (facere.
Phœbe rex, ipse quidem turri ornasti ciuitatē summā,
Alcathoo Pelopis filio gratificans:
Ipse verò exercitum cōtumeliosum Medorum ab arce
Hac ciuitate, vt tibi populi in læticia
Vere ineunte claras mittant Hercatombas
Delectati cithara, & hilari conuiuio,

ταῦτα μαθὼν φίλ' ἑταῖρε, δικαίως χρήματα ποιοῦ,
σώφρονα θυμὸν ἔχων ἐκτὸς ἀτασθαλίης,
αἰεὶ τῶν δ' ἐπέων μεμνημένος. ἐς δὲ τελευτὴν
αἰνήσεις, μύθῳ σώφρονι πειθόμενος.
ζεὺς μὲν τῆσδε πόληος ὑπερέχοι αἰθέρι ναίων
αἰεὶ δεξιτερὴν χεῖρ' ἐπ' ἀπημοσύνῃ.
ἄλλοι τ' ἀθάνατοι μάκαρες θεοί: αὐτὰρ ἀπόλλων
ὀρθώσαι γλῶσσαν, καὶ νόον ἡμέτερον:
φόρμιγξ δ' αὖ φθέγγοιθ' ἱερὸν μέλος, ἠδὲ καὶ αὐλῷ:
ἡμεῖς δὲ σπονδὰς θεοῖσιν ἀρεσάμενοι,
πίνωμεν, χαρίεντα μετ' ἀλλήλοισι λέγοντες,
μηδὲν τὸν μήδων δειδιότες πόλεμον.
ὧδ' εἶναι, καὶ ἄμεινον εὔφρονα θυμὸν ἔχοντας,
νόσφι μεριμνάων εὐφροσύνως διάγειν
τερπομένους, τῆλε δὲ κακὰς ἀπὸ κῆρας ἀμῦναι,
γῆράς τ' οὐλόμενον, καὶ θανάτοιο τέλος.
χρὴ μουσῶν θεράποντα καὶ ἄγγελον, εἴ τι περισσὸν
εἰδείη σοφίης, μὴ φθονερὸν τελέθειν:
ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύναι, ἄλλα δὲ ποιεῖν.
τί σφιν χρήσηται μοῦνος ἐπιστάμενος;
φοῖβε ἄναξ, αὐτὸς μὲν ἐπύργωσας πόλιν ἄκρην
ἀλκαθόῳ Πέλοπος παιδὶ χαριζόμενος.
αὐτὸς δὲ στρατὸν ὑβριστὴν Μήδων ἀπέρυκε
τῆσδε πόλεος, ἵνα σοι λαοὶ ἐν εὐφροσύνῃ
ἦρος ἐπερχομένου κλειτὰς πέμπωσ' ἑκατόμβας,
τερπόμενοι κιθάρῃ, καὶ ἐρατῇ θαλίῃ,

παιά-

Pæanumq; choris, vociferationibusq; tuũ circũ altare.
Profecto enim ego timeo, stulticiam intuens,
Et seditionẽ Græcorum populi corruptricẽ. sed tu Phœbe.
Propitius nostram hanc custodi ciuitatem.
Veni quidem enim ego et in Siculam aliquãdo terrã:
Veniq; in Eubœæ vitiferum solum,
Spartamq; Eurotæ arundiniferi claram vrbem:
Et me excipiebant alacriter omnes aduenientem:
Sed nulla mihi oblectatio in præcordia venit eorum,
Adeò nihil sanè erat charius aliud patria.
Nunquam mihi cura recentior alia ostendatur,
Loco amabilis sapientiæ: sed hanc semper habens,
Oblecter cithara, & saltatione, & carmine:
Et cum bonis bonam habeam mentem,
Neq; quenquam externum offendens factis improbis,
Neq; quenquam ciuium. sed iustus existens,
Tuam ipsius mentem oblecta: morosorum verò ciuium
Alius alijs malè, alius melius dicet.
Bonos alius valdè vituperat, alius laudat:
Malorum verò mentio fit nulla.
Hominum autem inculpatus super terram est nullus.
Sed cui melius (est?) cuius non pluribus cura est.
Nullus hominum neq; erit, neq; fuit,
Qui omnibus placẽs descendet in (domum) Plutonis.
Neq; enim qui mortalibus & immortalibus imperat,
Iupiter Saturnius hominib. omnibus placere potest.

Torno

id est multas arundines alentis

παιάνων τε χοροῖς ἰαχαῖσί τε σὸν περὶ βωμόν.
ἦ γὰρ ἔγωγε δέδοικ᾽, ἀφραδίην ἐσορῶν,
καὶ στάσιν ἑλλήνων λαοφθόρον. ἀλλὰ σὺ Φοῖβε
ἵλαος ἡμετέρην τήνδε φύλασσε πόλιν.
ἦλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ εἰς Σικελὴν ποτε γαῖαν,
ἦλθον δ᾽ εὐβοίης ἀμπελόεν πεδίον,
σπάρτην τ᾽ εὐρώτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστυ:
καί μ᾽ ἐφίλευν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον:
ἀλλ᾽ οὔτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἦλθεν ἐκείνων:
οὕτως οὐδὲν ἄρ᾽ ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.
μήποτέ μοι μελέδημα νεώτερον ἄλλο φανείη,
ἀντ᾽ ἐρατῆς σοφίης: ἀλλὰ τόδ᾽ αἰὲν ἔχων,
τερποίμην φόρμιγγι, καὶ ὀρχηθμῷ, καὶ ἀοιδῇ,
καὶ μετὰ τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὸν ἔχοιμι νόον,
μήτε τινὰ ξεῖνον δηλεύμενος ἔργμασι λυγροῖς,
μήτε τιν᾽ ἐνδήμων. ἀλλὰ δίκαιος ἐὼν,
τὴν σαυτοῦ φρένα τέρπε: δυσηλεγέων δὲ πολιτῶν
ἄλλος τοῖσδε κακῶς, ἄλλος ἄμεινον ἐρεῖ.
τοὺς ἀγαθοὺς ἄλλος μάλα μέμφεται, ἄλλος ἐπαινεῖ:
τῶν δὲ κακῶν μνήμη γίγνεται οὐδεμία.
ἀνθρώπων δ᾽ ἄψεκτος ἐπὶ χθονὶ γίγνεται οὐδείς.
ἀλλ᾽ ὡς λώϊον; οὗ μὴ πλεόνεσσι μέλει.
οὐδεὶς ἀνθρώπων οὔτ᾽ ἔσσεται, οὔτε πέφυκεν,
ὅστις πᾶσιν ἁδὼν δύσεται εἰς ἀΐδου.
οὐδὲ γὰρ ὃς θνητοῖσι καὶ ἀθανάτοισιν ἀνάσσει
ζεὺς Κρονίδης θνητοῖς πᾶσιν ἁδεῖν δύναται.

τόρνου,

Torno et amussi, et gnomone virum oracula petentem
Rectius, oportet quidem Cyrne obseruantem (esse.)
Cuinam (in) Pythone deus respondens sacerdoti
Vaticinium significauerit pingui ex adyto.
Neq; quicquã .n. addẽs, nullũ poteris quodquã remedi-
Neq; auferẽs, à dijs errorẽ profugere. (um inuenire:
Rem passus sum morte inimici nihil inferiorem,
Sed aliarum omnium (rerum) Cyrne molestissimam.
Me amici prodiderunt: ego verò inimicos accedens,
Videbo & eorum, quamcunq; habeant, mentem.
Bos mihi in lingua forti pede calcitrando insiliens,
Prohibet garrire, etiam scientem.
Cyrne tamen verò, ꝙ fatũ (est) pati, non licet effugere:
Quod verò fatum (est) pati, non timeo pati.
In valde durum malum venimus, vbi maximè
Cyrne ambos fatum corripiat mortis.
Qui verò senescentes contemnunt parentes,
Horum quidem locus Cyrne modicus est.
Neq; quenquam adiuua tyrannum, sub spe lucri, esse:
Neq; occide, deorum fœdera iniens.
Quomodo nobis sustinuit sub tibicine canere
Animus, terræ verò rex apparet ex foro.
Quæ nutrit frugibus, in conuiuijs gestantes,
Fuluisq; comis purpureas coronas.
Verũ agè quidẽ (ô) Scytha, tonde comã, seda commessa-
Luge verò suaue olentem locum pereuntem. (tionem:

Fiducia

τόρνου, καὶ στάθμης, καὶ γνώμονος ἄνδρα θεωρὸν
εὐθύτερον, χρὴ μὲν Κύρνε φυλασσόμενον.
ᾧ τινί κεν Πυθῶνι θεὸς χρήσας ἱέρεια
ὀμφὴν σημήνῃ πίονος ἐξ ἀδύτου.
οὔτέ τι γὰρ προσθεὶς, οὐδὲν κέτι φάρμακον εὕροις,
οὔτ' ἀφελὼν πρὸς θεῶν ἀμπλακίην προφύγοις.
χρῆμ' ἔπαθον θανάτου μὲν ἀεικέος οὔτι κάκιον,
τῶν δ' ἄλλων πάντων Κύρν' ἀνιηρότατον.
οἵ με φίλοι προὔδωκαν· ἐγὼ δ' ἐχθροῖσι πελασθεὶς
εἰδήσω καὶ τῶν, ὅν τιν' ἔχουσι, νόον.
βοῦς μοι ἐπὶ γλώσσης κρατερῷ ποδὶ λὰξ ἐπιβαίνων
ἴσχει κωτίλλειν, καίπερ ἐπιστάμενον.
Κύρν' ἔμπης δ' ὅ,τι μοῖρα παθεῖν, οὐκ ἔσθ' ὑπαλύξαι·
ὅττι δὲ μοῖρα παθεῖν, οὔτι δέδοικα παθεῖν.
ἐς πολὺ ἄρρηκτον κακὸν ἥκομεν, ἔνθα μάλιστα
Κύρνε σωὼ ἀμφοτέρους μοῖρα λάβοι θανάτου.
οἵ δ' ἀπογηράσκοντας ἀτιμάζουσι τοκῆας,
τούτων τοι χώρη Κύρν' ὀλίγη τελέθει.
μή τέ τιν' αὖξε τύραννον ἐπ' ἐλπίσι κέρδεος εἶναι,
μήτε κτεῖνε θεῶν ὅρκια συνθέμενος.
πῶς ὑμῖν τέτληκεν ὑπ' αὐλητῆρος ἀείδειν
θυμὸς; γῆς δ' οὖρος φαίνεται ἐξ ἀγορῆς,
ἥτε τρέφει καρποῖσιν, ἐν εἰλαπίναις φορέοντας
ξανθῇσί τε κόμαις πορφυρέους στεφάνους.
ἀλλ' ἄγε δὴ Σκύθα κεῖρε κόμην, ἀπόπαυε δὲ κῶμον,
πένθει δ' εὐώδη χῶρον ἀπολλύμενον.

Fiducia opes perdidi, diffidentia autem seruaui:
Consilium verò difficile est amborum. (nobis
Omnia illa in coruis & in corruptione (sunt.) neq; quis
Author immortalium Cyrne deorum beatorum,
Sed virorum vis, & lucra, & iniuria,
Multis ex bonis in calamitatem protrusit.
Duæ sanè (sunt) potus sortes miseris mortalibus:
Sitis membra resoluens & inebriatio molesta.
Horũ vero per mediũ versabor: neq; mihi persuadebis,
Neq; ꝗcquã nõ potare, neq; nimis inebriari. (splicet,
Vinũ mihi (in) reliꝗs ꝗdẽ placet, (in) una aũt (re) di-
Quãdo (scilicet) armãs me, virũ contra inimicũ agit,
Sed quando suprà existens, infrà sit,
Toties domum imus sedantes potum.
Benè ꝗdẽ constitutum virũ malè constituere facile est:
Benè vero cõstituere (quod) male cõstitutũ (est,) diffi-
Calcib. insulta populo fatuo, ꝑcuteq; stimulo (cile (est.)
Acuto, & iugum graue circumpone:
Nõ. n. unꝗ̃ inuenies populum, domini studiosum adeò,
Hominum quotquot sol aspicit.
Iupiter virum perdat cœlestis, qui (suum) sodalem
Mollia garriens fallere vult.
Suauia quidem et prius, sed multò meliora quàm nũc:
Quapropter improbis nulla est gratia.
Sæpe ciuitas hæc per rectorum nequitiam,
Velut nauis inclinata, ad terram cucurrit.
Amicorũ verò siquidẽ quis videt me aliquid aduersi
habentem Cerui-

πίστει χρήματ' ὄλεσσα, ἀπιστίῃ δ' ἐσάωσα.
    γνώμη δ' ἀργαλέη γίγνεται ἀμφοτέρων.
πάντα τάδ' ἐν κοράκεσσι καὶ ἐν φθορᾷ, οὐδέ τις ἡμῖν
    αἴτιος ἀθανάτων Κύρνε θεῶν μακάρων,
ἀλλ' ἀνδρῶν τε βίη, καὶ κέρδεα πολλά, καὶ ὕβρις,
    πολλῶν ἐξ ἀγαθῶν ἐς κακότητ' ἔβαλεν. conjicit
δισσαί τοι πόσιος κῆρες δειλοῖσι βροτοῖσι, hominibus
    δίψα λυσιμελής, καὶ μέθυσις χαλεπή.
τούτων δ' ἂν τὸ μέσον στρωφήσομαι: οὐδέ με πείσεις,
    οὔτε τι μὴ πίνειν, οὔτε λίην μεθύειν.
οἶνος ἐμοὶ τὰ μὲν ἄλλα χαρίζεται, ἓν δ' ἀχάριστος,
    εὖθ' ἀνθωρήξας μ' ἄνδρα πρὸς ἐχθρὸν ἄγει.
ἀλλ' ὁπόταν καθύπερθεν ἐὼν, ὑπένερθε γένηται,
    τουτάκις οἴκαδ' ἴμεν παυσάμενοι πόσιος.
εὖ μὲν κείμενον ἄνδρα κακῶς θέμεν εὐμαρές ἐστιν:
    εὖ δὲ θέμεν, τὸ κακῶς κείμενον, ἀργαλέον.
λὰξ ἐπίβα δήμῳ κενεόφρονι, τύπτε δὲ κέντρῳ
    ὀξέϊ, καὶ ζεύγλην δύσλοφον ἀμφιτίθει.
οὐ γὰρ ἔθ' εὑρήσεις δῆμον φιλοδέσποτον ὧδε
    ἀνθρώπων, ὁπόσους ἥλιος καθορᾷ.
Ζεὺς ἄνδρ' ἐξολέσειεν ὀλύμπιος, ὃς τὸν ἑταῖρον
429 μαλθακὰ κωτίλλων ἐξαπατᾶν ἐθέλει.
ἤδεα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώονα δὴ νῦν,
    οὕνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστὶ χάρις.
πολλάκις ἡ πόλις ἥδε δι' ἡγεμόνων κακότητα,
    ὥσπερ κεκλιμένη ναῦς, παρὰ γῆν ἔδραμε.
τῶν δὲ φίλων εἰ μέν τις ὁρᾷ μέ τι δειλὸν ἔχοντα,

Ceruicem auertens, neq; videre vult.
Si uerò quidpiã mihi alicunde boni, quali: sæpe con-
Multas salutationes, et amicitias habeo. (tingũt uiro
Amici me produnt, & non volunt quicquam dare
Viris apparentibus: sed ego vltronea,
Serotinaq; egredior, & matutina rursus ingredior,
Cùm gallorum vox (auditur) expergiscentium.
Multis inutilibus Deus dat viris diuitias
Bonas: qui neq; sibi melior quicquam existens,
Neq; amicis, virtutis aũt magna gloria nunq̃ peribit,
Bellator enim vir terram & vrbem seruauerit.
In me deinde cadat magnum cœlum, latum supernè
Aereum, hominum metus antiquorum,
Si non ego illis quidem auxiliabor, qui me amant:
Sed inimicis molestia, et magnum nocumentum ero.
(ò) vinũ, pàrtim q̃dẽ te laudo, partim verò te vitupero
Neq; vnquã odisse, neq; amare possum (neq; te omnino
Bonum & malum es: quis poterit te quidẽ vituperare?
Quis vero poterit laudare, mediocrem habens sapi-
Bibe vinum, quod mei verticis Taygeti (entiam?
Vites tulerunt, quas plantauit senex
Montis in vallibus, dijs carus Theotimus,
Ex plataneto frigidam aquam educens.
(Ex) quo bibens graues quidem dissipabis curas,
Potus verò eris multò alacrior.
Pax & diuitiæ habeant ciuitatem, vt cum alijs
Commesser: malum enim non amo bellum.

Neq;

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0072-6

αὐχέν' ἀποστρέψας, οὐδ' ἐσορᾶν ἐθέλει.
ἤν δέ τι μοι ποθὲν ἐσθλὸν, ἃ πολλάκι γίγνεται ἀνδρὶ,
πολλοὺς ἀσπασμοὺς καὶ φιλότητας ἔχω.
οἵ με φίλοι προδιδοῦσι, καὶ οὐκ ἐθέλουσί τι δοῦναι
ἀνδρῶν φαινομένων· ἀλλ' ἐγὼ αὐτομάτη,
ἑσπερίη τ' ἔξειμι, καὶ ὀρθρίη αὖθις ἔσειμι,
ἦμος ἀλεκτρυόνων φθόγγος ἐγειρομένων.
πολλοῖς ἀχρήστοισι θεὸς διδοῖ ἀνδράσιν ὄλβον
ἐσθλὸν, ὃς οὐδ' αὐτῷ βέλτερος οὐδὲν ἐὼν,
οὔτε φίλοις, ἀρετῆς δὲ μέγα κλέος οὔποτ' ὀλεῖται.
αἰχμητὴς γὰρ ἀνὴρ γῆν τε καὶ ἄστυ σάοι.
ἔν μοι ἔπειτα πέσοι μέγας οὐρανὸς εὐρὺς ὕπερθεν
χάλκεος, ἀνθρώπων δεῖμα παλαιγενέων,
εἰ μὴ ἐγὼ τοῖσιν μὲν ἐπαρκέσω, οἵ με φιλεῦσι,
τοῖς δ' ἐχθροῖς ἀνίη καὶ μέγα πῆμ' ἔσομαι.
οἶνε, τὰ μέν σ' αἰνῶ, τὰ δὲ μέμφομαι· οὐδέ σε πάμπαν
οὔτέ ποτ' ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι.
ἐσθλὸς καὶ κακός ἐσσί· τίς ἄν σέ γε μωμήσαιτο;
τίς δ' ἂν ἐπαινήσῃ, μέτρον ἔχων σοφίης;
πῖν' οἶνον, τὸν ἐμῆς κορυφῆς ἀπὸ ταϋγέτοιο
ἄμπελοι ἤνεγκαν, τὰς ἐφύτευσ' ὁ γέρων
οὔρεος ἐν βήσσησι, θεοῖσι φίλος θεότιμος,
ἐκ πλατανιστοῦντος ψυχρὸν ὕδωρ ἐπάγων.
τοῦ πίνων ἀπὸ μὲν χαλεπὰς σκεδάσεις μελεδῶνας,
θωρηχθεὶς δ' ἔσεαι πολλὸν ἐλαφρότερος.
εἰρήνη καὶ πλοῦτος ἔχοι πόλιν, ὄφρα μετ' ἄλλων
κωμάζοιμι· κακοῦ δ' οὐκ ἔραμαι πολέμου.

Neq; nimis præconi aurem præbe altè vociferanti:
Non enim paterna pro terra pugnamus.
Sed turpe (est) præsentem, & velocibus qui incedit
Equis, non bellum lacrymosum intueri.
Heu meam ignauiam, Cerynthus quidem periyt,
Lelantiq; bonum tondetur vinetum.
Boni fugiunt, ciuitatem vero mali administrant:
Vt Cypsellizon Iupiter perdat genus.
Consilio vero nil melius vir habet in seipso,
Neq; imprudentia Cyrne (quicquam) peius.
Cyrne ne viris, in omnibus rebus mortalibus succense,
Expendens, quod mentem, qualem quisq;, habet
Ipse in pectoribus, & facta: sed iusto
Et iniusto magnum malum mortalibus inest.
Est aliud quidē peius, aliud vero melius factū cuiusq;:
Nullus vero hominum ipse in omnibus sapiens.
Quisquis impensam seruat, pecunias captans,
Clarissimam virtutem apud prudentes habet.
Si enim perspicere vitæ finē liceret, quantū tēpus quis
Cunctaretur finiens in domum Plutonis transire,
Par esset (eū) qui quidē plus temporis fatū expectaret,
Parcere magis huic, quam habebat, vitæ. (tat:
Iam vero nō licet, quod sanè et mihi magnū luctū exci-
Et mordeor mentem, & dupliciter animum habeo.
In triuio consisto: duæ sunt antè viæ mihi:
Ambigo, harum vtram ingrediar priorem.
An nihil expendens, teram vitam in miseria:

μηδὲ λίην κήρυκος ἀν' οὖς ἔχε μακρὰ βοῶντος·
οὐ γὰρ πατρῴας γῆς πέρι μαρνάμεθα.
ἀλλ' αἰσχρὸν παρεόντα καὶ ὠκυπόδων ἐπιβάντα
ἵππων, μὴ πόλεμον δακρυόεντ' ἐσιδεῖν.
οἴμοι ἀναλκίης, ἀπὸ μὲν κήρινθος ὄλωλε,
ληλάντου δ' ἀγαθὸν κείρεται οἰνόπεδον.
οἱ δ' ἀγαθοὶ φεύγουσι, πόλιν δὲ κακοὶ διέπουσιν·
ὡς κυψελλίζον Ζεὺς ὀλέσειε γένος.
γνώμης δ' οὐδὲν ἄμεινον ἀνὴρ ἔχει ἐν γε ἑαυτῷ,
οὐδ' ἀγνωμοσύνης Κύρν' ἀνιηρότερον.
Κύρνε μὴ ἀνδράσι πάντα καταθνητοῖς χαλεπαίνειν,
γινώσκων, ὡς νοῦν, οἷον ἕκαστος, ἔχει
αὐτὸς ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἔργματα· τῷ δὲ δικαίῳ
τῷ τ' ἀδίκῳ μέγα κεν πῆμα βροτοῖσιν ἐπῆ.
ἔστι τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δ' ἄμεινόν γ' ἔργον ἑκάστου·
οὐδεὶς δ' ἀνθρώπων αὐτὸς ἅπαντα σοφός.
ὅστις ἀναλώσιν τηρεῖ κατὰ χρήματα θηρῶν,
κυδίστην ἀρετὴν τοῖς συνιεῖσιν ἔχει.
εἰ μὲν γὰρ κατιδεῖν βιότου τέλος ἦν, ὁπόσον τις
ἤμελλ' ἐκτελέσας εἰς Ἀΐδαο περᾶν,
εἰκὸς ἂν ἦν, ὃς μὲν πλείω χρόνον αἶσαν ἔμιμνε,
φείδεσθαι μᾶλλον τοῦτον, ὃν εἶχε, βίον.
νῦν δ' οὐκ ἔστιν, ὃ δὴ καὶ ἐμοὶ μέγα πένθος ὄρωρε,
καὶ δάκνομαι ψυχήν, καὶ δίχα θυμὸν ἔχω.
ἐν τριόδῳ δ' ἕστηκα· δύ' εἰσὶ δὲ πρόσθεν ὁδοί μοι·
φροντίζω, τούτων ἥν τιν' ἴω προτέρην·
ἢ μηδὲν δαπανῶν τρύχω βίον ἐν κακότητι, in miseria

An viuam iucunde, opera faciens pauca.
Vidi quidem enim ego (virum) qui parceret, & nun-
Cibum liberum, diues existens, daret: (quã ventri
Verũ prius (q̃) pfecisset, descẽdit domũ Plutonis intra,
Opes uero (is) hominũ, qui in (eas) incidit, accepit.
Adeo vt in intẽpestiua laboraret, & nõ daret, vt vellet
Noui uero aliũ, qui erat ventri obtemperans, (quis,
Facultates q̃dẽ dilapidauit: dicebat.n.uiuo mentẽ ob-
Medicat uero (apud) amicos oẽs, vbi aliquẽ ui- (lectãs
Sic (ô) Democles, pro facultatib. optimũ õniũ (derit.
Sumptum facere, & curam habere.
Neq; enim cum laboraueris, alij laborem (tuum) im-
Neq; mendicans, seruitutem finieris. (pertieris:
Neq; si senectus venerit, opes omnes effluxerint:
Nam in hoc genere opes optimum (est) habere.
Si .n. diues es, multi (sunt tibi) amici: si verò pauper es
Pauci: non iam similiter ipse vir bonus (est,)
Parcere quidem melius est: postquã nec mortuum lu-
Quisquam, si non videt opes relictas. (get
Paucis hominum virtus & pulchritudo obuenit:
Beatus (est,) qui hæc ambo sortitus est.
Omnes quidem (se) colũt simul, æquales, quiq; in eodem
Habitant loco, quiq; seniores (sunt.)
Non possum voce suaui canere, velut luscinia:
Etenim superiori nocte ad commessationem iui.
Neq; tibicinem causor: sed me sodalis
Deserit, sapientiæ non indigens.

Prope

ἢ ζώω τερπνῶς, ἔργα τελῶν ὀλίγα.
εἶδον μὲν γὰρ ἔγωγ᾽, ὃς ἐφείδετο, κοὔποτε γαστρὶ
σῖτον ἐλευθέριον πλούσιος ὢν ἐδίδου·
ἀλλὰ πρὶν ἐκτελέσαι, κατέβη δόμον Ἄϊδος εἴσω,
χρήματα δ᾽ ἀνθρώπων οὑπιτυχὼν ἔλαβεν·
ὥστ᾽ ἐς ἄκαιρα πονεῖν, καὶ μὴ δόμεν, ὥσκ᾽ ἐθέλοι τις.
εἶδον δ᾽ ἄλλον, ὃς ἦν γαστρὶ χαριζόμενος,
χρήματα μὲν διέτριψεν· ἔφη δ᾽, ὑπάγω φρένα τέρψας·
πτωχεύει δὲ φίλους πάντας, ὅπου τιν᾽ ἴδῃ.
οὕτω Δημόκλεις, κατὰ χρήματ᾽ ἄριστον ἁπάντων
τὴν δαπάνην θέσθαι, καὶ μελέτην ἐχέμεν.
οὔτε γὰρ ἂν προκαμὼν, ἄλλῳ κάματον μεταδοίης·
οὔτ᾽ ἂν πτωχεύων δουλοσύνην τελέοις.
οὐδ᾽ εἰ γῆρας ἵκοιτο, τὰ χρήματα πάντ᾽ ἀποδραίη·
ἐν δὲ τοιῷδε γένει χρήματ᾽ ἄριστον ἔχειν.
εἰ μὲν γὰρ πλουτεῖς, πολλοὶ φίλοι· ἢν δὲ πένηαι,
παῦροι. κοὐκέθ᾽ ὁμῶς αὐτὸς ἀνὴρ ἀγαθός.
φείδεσθαι μὲν ἄμεινον· ἐπ᾽ οὐδὲ θανόντ᾽ ἀποκλαίει
οὐδεὶς, ἢν μὴ ὁρᾷ χρήματα λειπόμενα.
παύροις ἀνθρώπων ἀρετὴ καὶ κάλλος ὀπηδεῖ·
ὄλβιος, ὃς τούτων ἀμφοτέρων ἔλαχεν.
πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς ἴσοι, οἵτε κατ᾽ αὐτὸν
εἴκουσιν χώρης, οἵ τε παλαιότεροι.
οὐ δύναμαι φωνῇ λίγυρ᾽ ἀειδέμεν, ὥσπερ ἀηδών·
καὶ γὰρ τὴν προτέραν νύκτ᾽ ἐπὶ κῶμον ἔβην.
οὐδὲ τὸν αὐλητὴν προφασίζομαι· ἀλλά μ᾽ ἑταῖρος
ἐκλείπει, σοφίης οὐκ ἐπιδευόμενος.

Prope tibicinem canam, illi constitutus
Dexter, immortales deos precans.
Eo ad amussim rectam viam, neutram in partem
Inclinans: oportet enim me recta omnia cogitare.
Patriam ornabo claram ciuitatem, neque populo
Attendens, neque iniquis viris obe[di]ens.
Hinnulum ex ceruo leo vt viribus confidens,
Pedibus comprehendens, sanguinem non bibi.
Muros autem altos cōscendens ciuitatem non diripui:
Iungensque equos currum non inscendi:
Agens vero non egi, & non finiui finiens:
Faciensque non feci, perfecique non perficiens. (suis
Improbis vero benefacienti duo (sunt) mala: nam (se)
Priuabit multis (rebus,) et gratia nulla (habebitur.)
Si quo affectus à me beneficio magno, nō gratiā habes,
Egens nostras iterum adeas domos.
Donec quidem ipse bibi ex fonte profundo,
Suauis mihi videbatur, & pulchra (esse aqua.)
Modo vero iā turbatus est: aqua uero cōmiscetur limo:
Alio fonte bibam, aut fluuio.
Ne vnquam laudes, prius (quàm) noueris virum clarè,
Appetitum, & modum, & mores qualis sit.
Multi sanè fucatos fallaces mores habentes
Occultant, induentem animum diurnum.
Horum vero indicat omnium tempus mores cuiusque:
Etenim ego mentem longè iam extra perrexi,
Præueniq; laudās, priusquā tuos per omnia cognoscerē

Mores

ἐγγύθεν αὐλητῆρος ἀείσομαι, ὧδε καταστὰς
  δεξιὸς, ἀθανάτοις θεοῖσιν ἐπευχόμενος.
εἶμι παρὰ σαθμὴν ὀρθὴν ὁδὸν, οὐδετέρωσε
  κλινόμενος· χρὴ γάρ μ' ἄρτια πάντα νοεῖν.
πατρίδα κοσμήσω λιπαρὴν πόλιν, οὔτ' ἐπὶ δήμῳ
  τρέψας, οὔτ' ἀδίκοις ἀνδράσι πειθόμενος.
νεβρὸν ὑπ' ἐξ ἐλάφοιο λέων ὣς ἀλκὶ πεποιθὼς,
  ποσσὶ καταμάρψας αἵματος οὐκ ἔπιον.
τειχέων δ' ὑψηλῶν ἐπιβὰς πόλιν οὐκ ἀλάπαξα,
  ζευξάμενος δ' ἵππους ἅρματος οὐκ ἐπέβην.
πρήξας δ' οὐκ ἔπρηξα, καὶ οὐκ ἐτέλεσσα τελέσσας·
  δρήσας δ' οὐκ ἔδρησ', ἤνυσα δ' οὐκ ἀνύσας.
δειλοὺς δ' εὖ ἔρδοντι δύω κακά· τῶν τε γὰρ αὐτοῦ
  χηρώσει πολλῶν, καὶ χάρις οὐδεμία.
εἴ τι παθὼν ἀπ' ἐμεῦ ἀγαθὸν μέγα, μὴ χάριν οἶδας,
  χρῄζων ἡμετέρους αὖθις ἵκοιο δόμους.
ἐστὲ μὲν αὐτὸς ἔπιον ἀπὸ κρήνης μελανύδρου,
  ἡδύ τι μοι ἐδόκει καὶ καλὸν εἶμεν ὕδωρ.
νῦν δ' ἤδη τεθόλωται, ὕδωρ δ' ἀναμίσγεται ὕδει·
  ἄλλης δὴ κρήνης πίομαι, ἢ ποταμοῦ.
μήποτ' ἐπαινήσῃ, πρὶν ἂν εἰδῇς ἄνδρα σαφηνῶς,
  ὀργὴν, καὶ ῥυθμὸν, καὶ τρόπον ὅστις ἂν ᾖ.
πολλοί τοι κίβδηλον ἐπίκλοπον ἦθος ἔχοντες,
  κρύπτουσ' ἐνθέμενοι θυμὸν ἐφημέριον.
τούτων δ' ἐκφαίνει πάντων χρόνος ἦθος ἑκάστου:
  καὶ γὰρ ἐγὼ γνώμης πολλὸν ἄρ' ἐκτὸς ἔβην,
ἔφθην δ' αἰνήσας, πρὶν σου κατὰ πάντα δαῆναι
  ἤθεα·

Mores: nunc autem iam nauis velut longe discedo.
Quæ verò virtus(est)bibentẽ, vini præmiũ reportare?
Sæpe sanè vincit & malus virum bonum.
Nullus hominum, quẽ postquam tandẽ terra texerit,
Inq́ Erebum descenderit, domumq́ Proserpinæ,
Oblectatur, neq; lyram, neq; tibiam audiens.
Neq; Bacchi dona tollens:
Hæc videns, cordi benè persuadebo, vt leuia
Genua, & caput intremulus proferam.
Ne mihi vir sit lingua amicus, sed magis re ipsa
Manibusq́ properet, opibusq́ vtrunq;.
Neq; inter pocula verbis meam mentem oblectet:
Sed faciens appareat, si quid possit, bonum.
Nos verò in conuiuia charum declinemus animum,
Vt præterea oblectationis opera amabilia ferat.
Statim enim tanquam cogitatio, præterit splẽdida pu-
Neq; equarum impetus est velocior. (bertas:
Quæ quidem virum ferunt tumultuosum in laborem
Impetuosè, farrifero oblectatæ campo. (virorum
Bibe, quando bibant(alij)cũ quidẽ animo cõtristatus
Nemo hominum noscat te grauatum. (fueris,
Interdum quidem patiens contristaberis, interdumq́
Gaudere potes, aliasq́ alius vir. (faciens
Si ponas(ô) Academe amabilem hymnum canere,
Præmium autem in medio puer pulchrũ florẽ habẽs
Tibiq́ sit & mihi de sapientia contendentibus,
Cognoueris, quanto asinis præstantiores(sint)muli.

Cum

ἤδεα· νῦν δ' ἤδη, ναῦς ἄθ', ἑκὰς διέχω,
τίς δ' ἀρετὴ πίνοντ' ἐπιοίνιον ἆθλον ἑλέσθαι;
πολλάκι τοι νικᾷ καὶ κακὸς ἄνδρ' ἀγαθόν.
οὐδεὶς ἀνθρώπων, ὃν ἐπεί ποτε γαῖα καλύψει,
εἰς τ' ἔρεβος καταβῇ, δῶμά τε περσεφόνης,
τέρπεται, οὔτε λύρης, οὔτ' αὐλητῆρος ἀκούων,
οὔτε διωνύσου δῶρ' ἐσαειράμενος:
ταῦτ' ἐσορῶν, κραδίην εὖ πείσομαι, ὄφρα τ' ἐλαφρὰ
γούνατα, καὶ κεφαλὴν ἀτρεμέων προφέρω.
μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσσῃ φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ,
χερσίν τε σπεύδει, χρήμασι τ' ἀμφότερα.
μηδὲ παρὰ κρητῆρι λόγοισιν ἐμὴν φρένα τέρποι,
ἀλλ' ἔρδων φαίνοιτ' εἴ τι δύναιτ' ἀγαθόν.
ἡμεῖς δ' ἐν θαλίῃσι φίλον καταθώμεθα θυμόν,
ὄφρ' ἔτι τερπωλῆς ἔργ' ἐρατεινὰ φέρῃ.
αἶψα γὰρ, ὥστε νόημα, παρέρχεται ἀγλαὸς ἥβη:
οὐδ' ἵππων ὁρμὴ γίγνεται ὠκυτέρη.
αἵ τε περ ἄνδρα φέρουσι δορυσσόον ἐς πόνον ἀνδρῶν
λάβρως, πυροφόρῳ τερπόμεναι πεδίῳ.
πῖν', ὁπόταν πίνωσιν, ὅταν τοι θυμὸν ἀσηθῇς,
μηδεὶς ἀνθρώπων γνῷ σε βαρυνόμενον.
ἄλλοτέ τοι πάσχων ἀνιήσεαι, ἄλλοτέ θ' ἔρδων
χαιρήσειν δύνασαι, ἄλλοτε τ' ἄλλος ἀνήρ.
εἰ θείης ἀκάδημε ἐφήμερον ὕμνον ἀείδειν,
ἆθλον δ' ἐν μέσσῳ παῖς καλὸν ἄνθος ἔχων,
σοί τ' εἴη καὶ ἐμοὶ σοφίης πέρι δηρισάντοιν,
γνοίης χ' ὅσσον ὄνων κρέσσονες ἡμίονοι.

ἦμος

Cùm vero sol quidem, in æthere solidungulos equos
Iam admonuerit, medium diem habens,
Cænamq́; terminauerimus, quomodo quem animus iu-
Varijs bonis ventri satisfacientes. (bet,
Gutturnium statim foras ferat, coronas vero intro
Formosa teneris manibus Lacæna puella:
Virtus vero præmium inter homines optimum,
Pulcherrimumq́; reportatu est viro sapienti.
Commune vero bonum hoc ciuitatiq́; omniq́; populo,
Quisquis vir transgressus inter principia est.
Cõmuniter aũt hominib. præcepta dabo, vt quis puber-
Clarũ florẽ habẽs, et mentib. bona cogitet, (tatis
Suis possessionibus benè affici: non enim repubescere
Bis datur à dijs: neq; fuga mortis
Mortalibus hominibus: grauis aũt senectus, coarguit
Perniciosa, caputq; apprehendit summum.
Quàm beatus, fortunatusq́;, et felix (est,) quisquis ex-
Laborũ, in Plutonis domũ nigrã descendit, (pers
Prius (q̃) inimicos formidare, et superare necesse (est,)
Inuestigareq; amicos, quamnam habent mentem.
Statim mihi per quidem corpus fluit immensus sudor,
Consternor vero intuens florem iuuentutis.
Iucundus simul & pulcher diutius debebat esse:
Verùm breuis est, velut somnium
Adolescentia preciosa: sed perniciosa, & deformis
Confestim super caput senectus pendet.
Nunquam inimicis sub iugum ceruicem ponam

Graue

ἦμος δ' ἠέλιος μὲν ἐν αἰθέρι μώνυχας ἵππους
ἄρτι παραγγέλλοι, μέσατον ἦμαρ ἔχων,
δείπνου δὴ λήγοιμεν, ὅπου τινὰ θυμὸς ἀνώγει,
παντοίων ἀγαθῶν γαστρὶ χαριζόμενοι.
χέρνιβα δ' αἶψα θύραζε φέροι, στεφανώματα δ' εἴσω
εὐειδὴς ῥαδιναῖς χερσὶ λάκαινα κόρη.
ἡ δ' ἀρετὴ τόδ' ἄεθλον ἐν ἀνθρώποισιν ἄριστον,
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ σοφῷ.
ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόληΐ τε παντί τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβὰς ἐν προμάχοισιν ἔνι.
ξυνὸν δ' ἀνθρώποις ὑποθήσομαι, ὄφρα τις ἥβης
ἀγλαὸν ἄνθος ἔχων, καὶ φρεσὶν ἐσθλὰ νοῇ,
τῶν αὐτοῦ κτεάνων εὖ πασχέμεν. οὐ γὰρ ἀνηβᾶν
δὶς πέλεται πρὸς θεῶν, οὐδὲ λύσις θανάτου
θνητοῖς ἀνθρώποισι: κακὸν δ' ἐπὶ γῆρας ἐλέγχει
οὐλόμενον, κεφαλῆς δ' ἅπτεται ἀκροτάτης.
ὡς μάκαρ, εὐδαίμων τε καὶ ὄλβιος, ὅστις ἄπειρος
ἄθλων, εἰς ἅδου δῶμα μέλαν κατέβη,
πρίν τ' ἐχθροὺς πτῆξαι, καὶ ὑπερβῆναί περ ἀνάγκῃ,
ἐξετάσαι τε φίλους, ὅντιν' ἔχουσι νόον.
αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροιὴν ῥέει ἄσπετος ἱδρώς,
πτοιοῦμαι δ' ἐσορῶν ἄνθος ὁμηλικίης.
τερπνὸν ὁμῶς καὶ καλὸν ἐπὶ πλέον ὤφελεν εἶναι:
ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὥσπερ ὄναρ
ἥβη τιμήεσσα: τὸ δ' οὐλόμενον καὶ ἄμορφον
αὐτίχ' ὑπὲρ κεφαλῆς γῆρας ὑπερκρέμαται,
οὔποτε τοῖς ἐχθροῖσιν ὑπὸ ζυγὸν αὐχένα θήσω

δύσλο-

Graue, neq; si mihi Tmolus insteet capiti.
Improbis sanè malitia uaniores luctus sunt:
Proborum vero semper actiones rectiores.
Facilisq; actio inter homines, malitiæ:
Boni autem difficilis Cyrne est conatus.
Confide (ô) anime malis, simul grauissima passus,
Improborum sanè cor est asperius.
Neq; tu infectas ob res dolorem augens
Oderis, neq; tristeris, neq; amicos molestia affice.
Neq; inimicos exhilara. Deorum enim fatata dona
Non potest facile mortalis vir effugere:
Neq; nigræ descendens in fundum paludis,
Neq; quando ipsum habuerit Tartarus tenebrosus.
Virum sanè est bonum difficilimum fallere,
Vt in mea mente Cyrne olim iudicatum est.
Iucunda quidem & prius, verùm multò melius nunc:
Quare improbis nulla est gratia.
Amentes homines & stulti, qui quidem vinum
Non bibunt astro & cane regnante.
Agè, cum tibicine lugente ridentes
Bibamus, illius doloribus oblectantes (nos)
Dormiamus: custodia vero vrbis custodibus curæ erit.
Heu littus amabilis patriæ nostræ.
Profectò si quis illorum & occultus dormit,
Nostram reprehensionem accipiet moleste.
Nunc vero bibentes oblectemur, pulcra dicentes:
Quæ vero pòst erunt, hæc diis curæ sint.

δύσλοφον, οὐδ' εἴ μοι τμῶλος ἔπεστι κάρῃ.
δειλοῖς τοι κακότητι ματαιότεροι γόοι εἰσὶ,
τῶν δ' ἀγαθῶν αἰεὶ πρήξιες ἰθύτεραι.
ῥαϊδίη τε πρῆξις ἐν ἀνθρώποις κακότητος,
τοῦ δ' ἀγαθοῦ χαλεπὴ Κύρνε πέλει παλάμη.
τόλμα θυμὲ κακοῖσιν ὅμως ἄτλητα πεπονθὼς,
δειλῶν τοι κραδίη γίγνεται ὀξυτέρη.
μηδὲ σύ γ' ἀπρήκτοισιν ἐπ' ἔργμασιν ἄλγος ἀέξων
ἔχθει, μηδ' ἄχθου, μηδὲ φίλους ἀνία,
μηδ' ἐχθροὺς εὔφραινε. θεῶν δ' εἱμαρμένα δῶρα
οὐκ ἂν ῥαϊδίως θνητὸς ἀνὴρ προφύγοι,
οὔτ' ἂν πορφυρέης καταδὺς ἐς πυθμένα λίμνης,
οὔθ' ὅταν αὐτὸν ἔχῃ τάρταρος ἠερόεις.
ἄνδρά τοι ἐστ' ἀγαθὸν χαλεπώτατον ἐξαπατῆσαι,
ὡς ἐν ἐμῇ γνώμῃ Κύρνε πάλαι κέκριται.
ἡδέα μὲν καὶ πρόσθεν, ἀτὰρ πολὺ λώϊον ἤδη,
οὕνεκα τοῖς δειλοῖς οὐδεμί' ἐστὶ χάρις.
ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵτινες οἶνον
μὴ πίνουσ' ἄστρου καὶ κυνὸς ἀρχομένου.
δεῦρο σὺν αὐλητῆρι παρακλαίοντι γελῶντες
πίνωμεν, κείνου κήδεσι τερπόμενοι.
εὕδωμεν: φυλακὴ δὲ πόλεως φυλάκεσσι μελήσει.
ἀστυφελῆς ἐρατῆς πατρίδος ἡμετέρης.
ναὶ μὰ Δί' εἴ τις τῶνδε καὶ ἐγκεκαλυμμένος εὕδει,
ἡμέτερον μῶμον δέξεται ἀργαλέως.
νῦν μὲν πίνοντες τερπώμεθα, καλὰ λέγοντες:
ἅσσα δ' ἔπειτ' ἔσται, ταῦτα θεοῖσι μέλει.

Tibi vero velati puero caro præcepta dabo ipse
Bona: tu vero animo & mentibus hæc immitte,
Nunquam festinans facias malum, sed profunda
Tua mente cōsulta, tuo bonoq; animo (lectusq;
(Eorum) enim, (qui) pugnāt, pugnat animusq; intel-
Consilium vero in bonā & mentem probam ducit.
Sed orationem quidē hanc omittemus. Cæterū mihi tu
Cane, & Musarum recordabimur, ambo.
Ipsæ enim hæc dederunt habere grata dona
Tibi, & mihi quidem, & vicinis.
Honorat enim Apollo affectum: à longe inspicienti
Cognoscere difficile etiam (ei,) qui est sapiens.
Alij quidem enim vitium tectum habent
Opibus, alij vero virtutem perniciosa paupertate.
In adolescentia vero iuxta quidē æqualem melius (est)
Desiderabiliū operum amorem satiantē. (dormire,
Estq; commessantem cum tibicine canere:
His nihil sane aliud adest delectabilius
Viris siue fœminis. quid mihi opes & pudor?
Oblectatio vincit omnia cum læticia.
Dementes homines & stulti (sunt) qui mortuos
Lugent, non autem adolescentiæ florem pereuntē.
Oblectare mihi care anime, mox aliqui alij erunt
Viri: ego vero mortuus terra nigra ero.
Cyrne, amicos ad omnes conuerte varios mores,
Commiscens animum, qualis quisq; natus est.
Nunc quidē hunc sequere, aliàs verò alius sis animo:

Melior

σοὶ δὲ οἷά τε παιδὶ φίλῳ ὑποθήσομαι αὐτὸς
    ἐσθλά: σὺ δ' ἐν θυμῷ καὶ φρεσὶ ταῦτα βάλε.
μή ποτ' ἐπειγόμενος πρήξῃς κακὸν, ἀλλὰ βαθείῃ
    σῇ φρενὶ βούλευσαι, σῷ ἀγαθῷ τε νόῳ.
τῶν γὰρ μαρναμένων μάχεται θυμός τε νόος τε:
    βουλὴ δ' εἰς ἀγαθὸν καὶ νόον ἐσθλὸν ἄγει.
ἀλλὰ λόγον μὲν τοῦτον ἐάσομεν. αὐτὰρ ἐμοὶ σὺ
    αὔλει, καὶ μουσῶν μνησόμεθ' ἀμφότεροι.
αὗται γὰρ τάδ' ἔδωκαν ἔχειν κεχαρισμένα δῶρα,
    σοί καὶ ἐμοὶ μέλην, καὶ ἀμφιπερικτύοσι.
τιμᾷ γὰρ ἀπόλλων ὀργὴν: ἀπάτερθεν ὁρῶντι
    γιγνώσκειν χαλεπὸν καίπερ ἐόντι σοφῷ.
οἱ μὲν γὰρ κακότητα καλακρύψαντες ἔχουσι
    πλούτῳ, τοὶ δ' ἀρετὴν οὐλομένῃ πενίῃ.
ἐν δ' ἥβῃ παρὰ μὲν ξυνομήλικι κάλλιον εὕδειν,
    ἱμερτῶν ἔργων ἐξ ἔρον ἱέμενον.
ἔστι δὲ κωμάζοντα μετ' αὐλητῆρος ἀείδειν:
    τούτων οὐδέν τοι ἄλλ' ἐπιτερπνότερον
ἀνδράσιν ἠδὲ γυναιξί. τί μοι πλοῦτός τε καὶ αἰδώς:
    τερπωλὴ νικᾷ πάντα σὺν εὐφροσύνῃ.
ἄφρονες ἄνθρωποι καὶ νήπιοι, οἵτε θανόντας
    κλαίουσ', οὐδ' ἥβης ἄνθος ἀπολλύμενον.
τέρπεό μοι φίλε θυμὲ, τάχ' ἄν τινες ἄλλοι ἔσοιντο
    ἄνδρες: ἐγὼ δὲ θανὼν γαῖα μέλαιν' ἔσομαι.
Κύρνε φίλους πρὸς πάντας ἐπίστρεφε ποικίλον ἦθος,
    συμμίσγων ὀργὴν, οἷος ἕκαστος ἔφυ.
νῦν μὲν τῷ δ' ἐφέπου, ποτὲ δ' ἀλλοῖος πέλευ ὀργήν:

Melior res sanè sapientia(est,)quã vel magna potẽ-
Rei non factæ difficilimum est finem *(tia.*
Cognoscere, quomodo sit hanc Deus perfecturus.
Caligo enim extensa est: ante(id quod) futurum est,
Non intelligibiles (sunt)humanæ fines infirmitatis.
Neminem inimicorum vituperabo, bonum existentẽ:
Neq; quidem laudabo,(si)malus sit, amicum.
Sic oportet bonum conuertentem cogitationem
Firmam semper habere in finem viro amico,
Populũ vero rogat multa ferre grauis: nõ enim nouit
Hoc facere, quod tibi non gratum sit.
(O)Castor & Pollux, qui in Lacedæmone diuina
Habitatis Eurota pulcrifluo fluuio,
Si vnquam consulam amico malum, ipse habeam:
Si vero aliquod ille mihi, bis tantum ipse habeat.
Moleste mihi animus habet circa tuam amicitiam:
Neq; enim odisse, neq; amare possum,
Cognoscẽs molestũ quidẽ(esse,)quando amicus viro fue-
Odisse: molestumq;,non volentem amare. *(rit,*
Considera sanè nũc aliũ: mihi quidẽ nulla necessitas est
Hoc facere, mihi superiorum(ô)gratia ponere.
Iam & alis extollor, vt volucris
Ex stagno magno, virum malum profugiens,
Guttur effringens. tu vero à mea amicitia peccans
Postea nostram cognosces prudentiam.
Quisquis tibi consuluerit de me, & te iusserit
Abire, relinquentem nostram amicitiam:

Iniuria

κρεῖσσόν τοι σοφίη, καὶ μεγάλης ἀρετῆς.
πρήγματος ἀπρήκτου χαλεπώτατόν ἐστι τελευτὴν
γνῶναι, ὅπως μέλλει τοῦτο θεὸς τελέσαι.
ὄρφνη γὰρ τέταται· πρὸ δὲ τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι
οὐ ξυνετὰ θνητῆς πείρατ' ἀμηχανίης.
οὐδένα τῶν ἐχθρῶν μωμήσομαι ἐσθλὸν ἐόντα·
οὐδὲ μὲν αἰνήσω δειλὸν ἐόντα φίλον.
οὕτω χρὴ τόν γ' ἐσθλὸν ἐπιστρέψαντα νόημα·
ἔμπεδον αἰὲν ἔχειν ἐς τέλος ἀνδρὶ φίλῳ,·
δῆμον δ' ἀξιοῖ πολλὰ φέρειν βαρύς· οὐ γὰρ ἐπίσῃ
τοῦθ' ἔρδειν, ὅ,τι σοι μὴ καταθύμιον ᾖ.
κάστορ καὶ πολύδευκες, οἳ ἐν Λακεδαίμονι δίῃ
ναίετε Εὐρώτᾳ καλλιρόῳ ποταμῷ,
εἴ ποτε βουλεύσαιμι φίλῳ κακὸν, αὐτὸς ἔχοιμι·
εἰ δέ τι κεῖνος ἐμοὶ, δὶς τόσον αὐτὸς ἔχοι.
ἀργαλέως μοι θυμὸς ἔχει περὶ σῆς φιλότητος·
οὔτε γὰρ ἐχθαίρειν, οὔτε φιλεῖν δύναμαι,
γιγνώσκων χαλεπὸν μὲν, ὅταν φίλος ἀνδρὶ γένηται,
ἐχθαίρειν· χαλεπὸν δ' οὐκ ἐθέλοντα φιλεῖν.
σκέπτεο δὴ νῦν ἄλλον· ἔμοιγε μὲν οὔτις ἀνάγκη
τοῦθ' ἔρδειν, τῶν μοι πρόσθε χάριν τίθεσο.
ἤδη καὶ πτερύγεσσιν ἐπαίρομαι, ὥστε πετεινὸν
ἐκ λίμνης μεγάλης, ἄνδρα κακὸν προφυγὼν,
βρόγχον ἀπορρήξας. σὺ δ' ἐμῆς φιλότητος ἁμαρτὼν,
ὕστερον ἡμετέρην γνώσῃ ἐπιφροσύνην.
ὅστις σοι βούλευσεν ἐμοῦ πέρι, καί σ' ἐκέλευσεν
οἴχεσθαι προλιπόνθ' ἡμετέρην φιλίην·

Iniuria & Magnetas perdidit, & Colophonem,
Et Smyrnam: omnino Cyrne & nos perdet.
Ad indicem vero veniens, attritusq́ plumbo,
Aurum excoctum existens bonus totus eris.
Heu me miserum, etenim ludibrium quidem inimicis,
Amicis uero labor, infelicia passus fui.
Cyrne qui prius boni (erāt,) nūc cōtra mali (sunt) mali
Nūc boni: quis posset hæc sustinere? intuēs (aūt prius
Bonos quidem contemtiores esse, peiores vero sortitos
Honorem? vxorem ducit autem ex malo bonus vir.
Se inuicem vero fallentes, se mutuo derident,
Neq; bonorum memoriam habentes, neq; malorum.
Opes habēs paupertatē mihi obiecisti, sed aliqua tamē
Sunt, alia comparabo dijs vota faciens. (mihi
(O) Pluto deorum pulcerrime, & desiderabilissime
Cum te, et malus si sim, fio bonus vir. (omnium
Adolescentiæ modū habeā: amet uero me Phœbus A-
Latonius, & Iupiter immortalium rex, (pollo
Vt vitam viuam mala extra omnia,
Adolescentia & diuitijs animum exhilarans,
Ne me malorū cōmonefaciatis, tuli sanè qualia Vlisses
Qui Ditis magnam domum venit egressus:
Qui sanè & procos interemit immiti ferro
Penelopes studiosus, puellaris vxoris:
Quæ quidē, diu expectauit carū apud filium manens,
Donecq́ terram ingressus est, formidandosq́ secessus.
Si bibero, paupertatem animi corruptricem non curo:

ὕβρις καὶ Μάγνητας ἀπώλεσε, καὶ Κολοφῶνα,
καὶ Σμύρνην: πάντως Κύρνε καὶ ὕμμας ὀλεῖ.
εἰς βάσανον δ' ἐλθὼν, παρατριβόμενός τε μολίβδῳ,
χρυσὸς ἄπεφθος ἐὼν, καλὸς ἅπας ἂν ἔσῃ.
οἴ μοι ἐγὼ δειλὸς, καὶ δὴ κατάχαρμα μὲν ἐχθροῖς,
τοῖς δὲ φίλοισι πόνος, δειλὰ παθὼν, γενόμην.
κύρν' οἱ πρόσθ' ἀγαθοὶ, νῦν αὖ κακοὶ: οἱ δὲ κακοὶ πρὶν,
νῦν ἀγαθοί. τίς κεν ταῦτ' ἀνέχοιτ'; ἐσορῶν
τοὺς ἀγαθοὺς μὲν ἀτιμοτέρους, κακίους δὲ λαχόντας
τιμῆς; μνηστεύει δ' ἐκ κακοῦ ἐσθλὸς ἀνήρ.
ἀλλήλους δ' ἀπατῶντες ἐπ' ἀλλήλοισι γελῶσιν,
οὔτ' ἀγαθῶν μνήμην εἰδότες, οὔτε κακῶν.
χρήματ' ἔχων πενίην μ' ὠνείδισας: ἀλλὰ τὰ μέν μοι
ἐστὶ, τὰ δ' ἐργάσομαι θεοῖσιν ἐπευξάμενος.
πλοῦτε θεῶν κάλλιστε, καὶ ἱμεροέστατε πάντων,
σὺν σοὶ, καὶ κακὸς ὢν, γίγνομαι ἐσθλὸς ἀνήρ.
ἥβης μέτρον ἔχοιμι, φίλοι δέ με Φοῖβος Ἀπόλλων
λητοΐδης, καὶ Ζεὺς ἀθανάτων βασιλεὺς,
ὄφρα βίον ζώοιμι κακῶν ἔκτοσθεν ἁπάντων,
ἥβῃ καὶ πλούτῳ θυμὸν ἰαινόμενος.
μή με κακῶν μέμνησθε, πέπονθά τοι οἷά τ' ὀδυσσεύς,
ὅστ' ἀΐδου μέγα δῶμ' ἤλυθεν ἐξαναδύς:
ὃς δὴ καὶ μνηστῆρας ἀνείλετο νηλέϊ χαλκῷ
πηνελόπης ἔμφρων κουριδίης ἀλόχου:
ἡ μὲν δήθ' ὑπέμεινε, φίλῳ πρὸς παιδὶ μένουσα,
ὄφρα τε γῆς ἐπέβη, δειμαλέους τε μυχούς.
εἰ πίομαι, πενίης θυμοφθόρου οὐ μελεδαίνων,

Neq; viros inimicos, qui mihi dicunt malè:
Sed adolescentiã amabilẽ lamentor, quæ me relinquit:
Lugeo autem molestam senectutem instantem.
Cyrne præsentibus amicis mali sedemus principium:
Quæramus autem hulceri remedia nascenti.
Spes apud homines sola Dea bona est:
Alij vero cœlum relinquentes iuerunt.
Abijt quidem Fides magna dea, abijtq; virorum
Temperãtia, Charitesq;, (ô) amice, terrã reliquerũt.
Iuramẽta vero nõ amplius fidelia inter homines (sunt)
Neq; Deos ullus veneratur immortales. (iusta,
Piorum vero uirorum genus perijt, neq; iura
Non amplius cognoscunt, neq; quidem pietatem:
Sed dum quis viuat, & videat lumen solis,
Pius existens circa Deos, spem expectet:
Precetur vero Deos, & splendidas coxas adolens,
Speiq; primæ & vltimæ sacrificet.
Consideretq; iniustorum virorum obliquum sermonem
Qui Deos immortales nihil reuerentes, (semper,
Semper alienis opibus intendunt cogitationem,
Turpia malis operibus signa ponentes.
Nunquã præsentem relinquẽs amicum, alium quære,
Miserorum hominum verbis persuasus:
Liceat mihi diuiti malis sine curis
Viuere innoxiè, nullum habenti malum.
Neq; amo diues esse, neq; opto. sed mihi liceat
Viuere ex modicis, nullum habenti malum.

Opes

οὐδ' ἀνδρῶν ἐχθρῶν, οἵ με λέγουσι κακῶς:
ἀλλ' ἥβην ἐρατὴν ὀλοφύρομαι, ἥ μ' ἐπιλείπει:
κλαίω δ' ἀργαλέον γῆρας ἐπερχόμενον.
Κύρνε παροῦσι φίλοισι κακοῦ καταπαύσομεν ἀρχήν,
ζητῶμεν δ' ἕλκει φάρμακα φυομένῳ.
ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποισι μόνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν:
ἄλλοι δ' οὔλυμπον ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
ᾤχετο μὲν Πίστις μεγάλη θεὸς, ᾤχετο δ' ἀνδρῶν
σωφροσύνη, Χάριτές τ', ὦ φίλε, γῆν ἔλιπον.
ὅρκοι δ' οὐκ ἔτι πιστοὶ ἐν ἀνθρώποισι δίκαιοι,
οὐδὲ θεοὺς οὐδεὶς ἅζεται ἀθανάτους.
εὐσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
οὐκ ἔτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὐσεβίας.
ἀλλ' ὄφρα τις ζώῃ, καὶ ὁρᾷ φάος ἠελίοιο,
εὐσεβέων περὶ θεοὺς ἐλπίδα προσμενέτω.
εὐχέσθω δὲ θεοῖσι, καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων,
ἐλπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.
φραζέσθω δ' ἀδίκων ἀνδρῶν σκολιὸν λόγον αἰεὶ,
οἳ θεῶν ἀθανάτων μηδὲν ὀπιζόμενοι,
αἰὲν ἐπ' ἀλλοτρίοις κτεάνοις ἐπέχουσι νόημα,
αἰσχρὰ κακοῖς ἔργοις σύμβολα θηκάμενοι.
μήποτε τὸν παρεόντα μεθεὶς φίλον, ἄλλον ἐρεύνα,
δειλῶν ἀνθρώπων ῥήμασι πειθόμενος.
εἴη μοι πλουτοῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνῶν
ζώειν ἀβλαβέως, μηδὲν ἔχοντι κακόν.
οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν, οὐκ εὔχομαι· ἀλλά μοι εἴη
ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων, μηδὲν ἔχοντι κακόν.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0093-6

Opes & ſapientia mortalibus inexpugnabilis(res eſt)
Neq; enim poteris opibus animũ ſaturare: (ſemper,
Si vero ſapientiam ſapientiſſimus non refugit,
Sed amat, animum vero non poteſt explere.
Nullum theſaurum recondere filijs melius (eſt:)
Petentibus vero bonis viris Cyrne da. (bonus quidem
Nemo enim ex omni(parte)eſt omnino beatus: ſed
Patienter fert habens malum, non manifeſtũ tamen,
Improbus vero neq; bonis ſcit, neq; malis,
Animum ſimul temperare, immortalium vero dona
Varia mortalibus accidunt. ſed pati
Oportet dona immortalium, qualia dant habere.
Oculi, & lingua, & aures, & mens virorum
In medio pectorum imprudentibus ſunt.
Bonis adhære, malos vero nunquam ſequere:
Quando via perficias ſinesq; negotiationis.
Bonorum bona quidem reſponſio, bonaq; opera:
Malorum vero uenti miſera ferunt uerba.
Ex malo conſortio mala fiunt: bene vero & tu
Cognoſces, quando magnos acceſſeris immortales.
Mentem Cyrne dij mortalibus dant bonam:
Hominis mens fines vniuerſi habet. (rior
O beatus, quisquis nobis habet mentẽ, qua multa ſupe-
Inſolentia pernicioſa, moleſtaq; ſatietate(ſit.)
Eſt malum vero mortalibus ſatietas, illis nil peius:
Omnis enim ex his Cyrne eſt malitia.
Vtinam ſis operum turpium impaſſibilis, & expers
Cyrne,

πλοῦτος καὶ σοφίη θνητοῖς ἀμαχώτατον αἰεί,
οὔτε γὰρ ἂν πλούτου θυμὸν ὑπερκορέσαις:
ὡς δ' αὔτως σοφίην ὁ σοφώτατος οὐκ ἀποφεύγει,
ἀλλ' ἔραται, θυμὸν δ' οὐ δύναται τελέσαι.
οὐδένα θησαυρὸν καταθήσειν παισὶν ἄμεινον:
αἰτοῦσι δ' ἀγαθοῖς ἀνδράσι Κύρνε δίδου.
οὐδεὶς γὰρ πάντ' ἐστὶ πανόλβιος, ἀλλ' ὁ μὲν ἐσθλὸς
τολμᾷ ἔχων τὸ κακὸν, οὐκ ἐπίδηλον ὅμως,
δειλὸς δ' οὔτ' ἀγαθοῖσιν ἐπίσταται, οὔτε κακοῖσι
θυμὸν ὁμῶς μίσγειν. ἀθανάτων δὲ δόσεις
παντοῖαι θνητοῖσιν ἐπέρχοντ'. ἀλλ' ἐπιτολμᾷν
χρὴ δῶρ' ἀθανάτων, οἷα διδοῦσιν ἔχειν.
ὀφθαλμοί, καὶ γλῶσσα, καὶ οὔατα, καὶ νόος ἀνδρῶν
ἐν μέσσῳ στηθῶν ἐν συνετοῖς φύεται.
τοῖς ἀγαθοῖς σύμμισγε, κακοῖσι δὲ μήποθ' ὁμάρτει,
εὖτ' ἂν ὁδοῦ τελέῃς τέρματά τ' ἐμπορίης.
τῶν ἀγαθῶν ἐσθλὴ μὲν ἀπόκρισις, ἐσθλὰ δὲ ἔργα:
τῶν δὲ κακῶν ἄνεμοι δειλὰ φέρουσιν ἔπη.
ἐκ καχεταιρείης κακὰ γίγνεται: εὖ δὲ καὶ αὐτὸς
γνώσῃ, ἐπεὶ μεγάλους ἤλυθες ἀθανάτους.
γνώμην Κύρνε θεοὶ θνητοῖσι διδοῦσιν ἀρίστην:
ἀνθρώπου γνώμη πείρατα παντὸς ἔχει.
ὦ μάκαρ, ὅς τις δή μιν ἔχει φρεσίν· ἦ πολὺ κρείσσων
ὕβριος οὐλομένης, λευγαλέου τε κόρου.
ἐστὶ κακὸν δὲ βροτοῖσι κόρος, τῶν οὔτι κάκιον:
πᾶσα γὰρ ἐκ τούτων Κύρνε πέλει κακότης.
εἴθ' εἴης ἔργων αἰσχρῶν ἀπαθής, καὶ ἀεργός,

Κυρ-

Cyrne: maximam experientiam haberes virtutis.

Cyrne Deos reuerere, & time: hoc enim virum
Cohibet neq; facere, neq; dicere impia.

Plebinorum autem tyrannũ quomodo vis deturbare,
Non indignatio à dijs est vlla.

Mens bona, & lingua, adhac in paucis sunt
Viris, qui horum vtriusq; (sint) dispensatores.

Nullus pecuniam dans mortem fugerit, neq; grauem
Aduersitatem, nisi fatum ad finem proijciat:

Neque poterit stulticiam, quando sanè Deus dolores
Mortalis vir donis volens fugere. (mittit,

Non amo solio regio sedere
Mortuus, sed mihi viuenti contingat bonum.

Tribuli tapetibus simile stratum mortuo:
Lignum aut durum est, aut molle.

Neq; Deos peierando iura: non enim tolerabile (est)
Immortales celare rem debitam.

Auis vocem, (ô) Polypæda, clarè clamantis
Audiui, quæ mortalibus nuncia venit arationis
Tempestiuæ, & mihi cor percussit nigrum,
Quod mihi florentes alij habent agros:
Neq; mihi muli caudam trahunt aratri,
Alterius promissæ caussa nauigationis.

Non eo, neq; à me vocabitur, neque ad tumulum
Ploratus, super terram it tyrannus vir.
Neque ille me mortuo neque doleat,

Neque

Κύρνε: μεγίστην κεν πεῖραν ἔχοις ἀρετῆς.
Κύρνε, θεοὺς αἰδοῦ, καὶ δείδιθι: τοῦτο γὰρ ἄνδρα
εἴργει μήθ' ἔρδειν, μήτε λέγειν ἀσεβῆ.
δημοφάγον δὲ τύραννον ὅπως ἐθέλεις κατακλῖναι,
οὐ νέμεσις πρὸς θεῶν γίγνεται οὐδεμία.
νοῦς ἀγαθὸς, καὶ γλῶσσα, τάδ' ἐν παύροισι πέφυκεν
ἀνδράσιν, οἳ τούτων ἀμφοτέρων ταμίαι.
οὔτις ἄποινα διδοὺς θάνατον φύγοι, οὐδὲ βαρεῖαν
δυστυχίαν, εἰ μὴ μοῖρ' ἐπὶ τέρμα βάλοι:
οὐδ' ἂν δυσφροσύνας, ὅτε δὴ θεὸς ἄλγεα πέμπει,
θνητὸς ἀνὴρ δώροις βουλόμενος προφυγεῖν.
οὐκ ἔραμαι κλισμῷ βασιληΐῳ ἐγκατακεῖσθαι
τεθνεὼς, ἀλλά τι μοι ζῶντι γένοιτ' ἀγαθόν.
ἀσπάλαθοι τάπησιν ὁμοῖον στρῶμα θανόντι:
τὸ ξύλον ἢ σκληρὸν γίγνεται, ἢ μαλακόν.
μήτε θεοὺς ἐπίορκον ἐπόμνυθι: οὐ γὰρ ἀνεκτὸν
ἀθανάτους κρύψαι χρεῖος ὀφειλόμενον.
ὄρνιθος φωνὴν Πολυπαίδη ὀξὺ βοώσης
ἤκουσ', ἥτε βροτοῖς ἄγγελος ἦλθ' ἀρότου
ὡραίου, καί μοι κραδίην ἐπάταξε μέλαιναν,
ὅττι μοι εὐανθεῖς ἄλλοι ἔχουσιν ἀγρούς.
οὐδέ μοι ἡμίονοι κύφων' ἕλκουσιν ἀρότρου,
τῆς ἄλλης μνησθῆς εἵνεκα ναυτιλίης.
οὐκ εἰμ', οὐδ' ὑπ' ἐμοῦ κικλήσεται, οὐδ' ἐπὶ τύμβῳ
οἰμωχθεὶς, ἐπὶ γῆν εἶσι τύραννος ἀνήρ.
οὐδ' ἂν ἐκεῖνος ἐμοῦ τεθνηότος οὔτ' ἀνιῷτο,

Neq; ex palpebris cal us miserit lachrymas.

Neq; te comessari veto, neq; prouoco;
Molestus enim existens & amicus, quādo absueris.
Illustris quidē genere sum: vrbem aūt fortem Theben
Habito, patria terra exulans.
Ne me simpliciter ludens, charos sopito parentes
(O) Argyri: tibi enim seruilis dies instat. (ex terra
Nobis uero alia q̃dē sunt (ô) mulier mala multa, post q̃.
Fugimus: molestam vero non propter seruitutem:
Neq; nos vendunt, ciuitas autem quidem est & nobis
Pulchra, Lethæo inclinata campo.
Ne vnquam iuxta lugentes (nos) sedentes rideamus,
Ipsorum bonis Cyrne lætantes.
Inimicū quidem difficile (est) & maleuolum decipere
Cyrne: amicum uero, amico facile, decipere.

Nihil ira iniustius (est), quæ habentem
Lædit, animo mala gratificans:
Nihil Cyrne bona suauius est muliere:
Testis ego, tu vero meæ esto veritatis.
Multa afferre solet sermo mortalibus viris
Damna, mente Cyrne turbata.

FINIS.

οὔτε κατὰ βλεφάρων θερμὰ βάλοι δάκρυα.
οὔτέ σε κωμάζειν ἀπερύκομαι, οὔτε καλοῦμαι·
ἀργαλέος γὰρ ἐὼν, ὦ φίλος, εὖτ' ἂν ἀπῇς.
αἴθων μὲν γένος εἰμὶ· πόλιν δ' εὐτείχεα Θήβην
οἰκῶ, πατρῴας γῆς ἀπερυκόμενος.
μή μ' ἀφελῶς παίζουσα, φίλους δ' ἔυναζε τοκῆας
Ἄργυρι· σοὶ μὲν γὰρ δούλιον ἦμαρ ἔπι.
ἡμῖν δ' ἄλλα μέν ἐστι γυναὶ κακὰ πόλλ', ἐπεὶ ἐκ γῆς
φεύγομεν, ἀργαλέη δ' οὐκ ἔπι δουλοσύνη,
οὔθ' ἡμᾶς περνᾶσι· πόλις γε μέν ἐστι καὶ ἡμῖν
καλὴ, Ληθαίῳ κεκλιμένη πεδίῳ.
μή ποτε παρ κλαίουσι καθεζόμενοι γελάσωμεν,
τοῖς αὐτῶν ἀγαθοῖς Κύρν' ἐπιτερπόμενοι.
ἐχθρὸν μὲν χαλεπὸν, καὶ δυσμενῆ ἐξαπατῆσαι
Κύρνε· φίλον γε φίλῳ ῥάδιον ἐξαπατᾶν.

Οὐδὲν Κύρν' ὀργῆς ἀδικώτερον, ἣ τὸν ἔχοντα
πημαίνει, θυμῷ δειλὰ χαριζομένη.
οὐδὲν Κύρν' ἀγαθῆς γλυκερώτερόν ἐστι γυναικός·
μάρτυς ἐγὼ, σὺ δέ μου γίγνου ἀληθοσύνης.
πολλὰ φέρειν εἴωθε λόγος θνητοῖσι βροτοῖσι
πλαίσματα, τῆς γνώμης Κύρνε ταρασσομένης.

ΤΕΛΟΣ.

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0100-1

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0101-6

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0102-2

Yg 3779 b

X220641 3

ΠC

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0103-8

Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0104-3

THEOGNIDIS IEGARENSIS

ENTENTIÆ CVM VER-
ONE LATINA, ITA VT VERBVM
verbo conferri posſit, addita earun-
dem explicatione,
à

Philippo Melanchthone
in Schola Vuitebergenſi.

LIPSIÆ
Iohannes Rhamba excudebat
M. D. LXXVI.

Farbkarte #13 B.I.G.
Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt
urn:nbn:de:gbv:3:1-184982-p0105-9